VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 68

THỨ HAI

15.12.2025 (26.10 Ất Tỵ)

Số 150 (4284)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

CHẤN CHỈNH LỀ LỐI LÀM VIỆC:

Văn hóa công vụ trong kỷ nguyên số

(VH). BCH Trung ương Đảng khóa XIII vừa ban hành Kết luận 226-KL/TW về việc chấn chỉnh lề lối làm việc, nâng cao hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị. Kết luận số 226 không chỉ đặt ra yêu cầu tinh giản văn bản, giảm hội họp hay đẩy mạnh chuyển đổi số trong hệ thống chính trị. [5]

Lực lượng công an thiết lập nhiều điểm cấp CCCD, nhất là vùng sâu vùng xa để người dân đi lại thuận lợi và giải quyết thủ tục nhanh chóng
Ảnh: M.T

Để phát triển văn hóa thì nhận thức phải đúng, đủ [3]

Triển lãm giới thiệu "Thành tựu kinh tế, xã hội của đất nước sau 40 năm đổi mới, đặc biệt trong giai đoạn 2021-2025" [2]

ĐÓN VỊ KHÁCH QUỐC TẾ THỨ 20 TRIỆU NĂM 2025:

Dấu mốc lịch sử và tầm nhìn cho một chu kỳ tăng trưởng mới [6]

Lần đầu tiên phát hiện "con đường thiêng" ở di sản Mỹ Sơn [8]

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

"Đèo Xông Pha" cứ xông pha ngại gì

● **MINH TUỆ**

Mới đây trên đèo Xông Pha từ vùng duyên hải lên vùng cao Đà Lạt sạt lở nặng. Có nhiều thông tin báo chí về tình trạng của đèo giúp bạn đọc nắm được thông tin này. Nhưng người ta cứ gọi ấy là đèo "Sông Pha". Vậy thì Sông Pha hay Xông Pha? Muốn xác định rõ đúng sai hẳn phải truy tìm ra nguồn gốc của nó. Ở đây không bàn chuyện ấy. Riêng tôi lại nhớ đến một nhà thơ đã từng viết: "Đèo Xông Pha, cứ xông pha, ngại gì!" Ý hẳn với nhà thơ thì đèo rất hiểm trở, nhưng ta không sợ gì mà không đi qua. Một ý chí rất dũng cảm.

(Xem tiếp trang 2)

ĐỘI TUYỂN BÓNG ĐÁ NỮ VÀO CHUNG KẾT:

Vượt khó để khẳng định đẳng cấp

[15]

Triển lãm giới thiệu "Thành tựu kinh tế, xã hội của đất nước sau 40 năm đổi mới, đặc biệt trong giai đoạn 2021-2025"

Bộ VHTTDL vừa ban hành Kế hoạch tổ chức triển lãm giới thiệu "Thành tựu kinh tế, xã hội của đất nước sau 40 năm đổi mới, đặc biệt trong giai đoạn 2021-2025". Triển lãm nhằm giới thiệu khái quát, sinh động thành tựu kinh tế, xã hội nổi bật của một số ngành sau 40 năm đổi mới đất nước, nhất là giai đoạn 2021-2025.

Tạo điểm nhấn trực quan trong khuôn khổ Đại hội Thi đua yêu nước toàn quốc lần thứ XI năm 2025, góp phần biểu dương, tôn vinh các cá nhân, tập thể anh hùng, chiến sĩ thi đua toàn quốc; cá nhân điển hình tiên tiến, mô hình tiêu biểu, xuất sắc trong phong trào thi đua yêu nước ở mỗi cấp, mỗi ngành, trên tất cả các lĩnh vực, nhất là lĩnh vực trọng tâm như quốc phòng an ninh, khoa học công nghệ, văn hóa xã hội,... Góp phần cổ vũ phong trào thi đua yêu nước, tạo khí thế mạnh mẽ, khơi dậy tinh thần yêu nước, đoàn kết đồng lòng đổi mới, sáng tạo, nâng cao năng suất lao động hiệu quả công việc nhằm thực hiện thắng lợi nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội của đất nước và nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng.

Triển lãm được tổ chức trong hai ngày, từ ngày 26-27.12 tại Trung tâm Hội nghị Quốc gia. Nội dung triển lãm giới thiệu khái quát, trực quan và sinh động những thành tựu kinh tế, xã hội nổi bật của một số Bộ, ngành sau 40 năm đổi mới đất nước, nhất là giai đoạn 2021-2025. Triển lãm gồm 7 nội dung trưng bày của các đơn vị tham gia: Khu trưng bày của Bộ VHTTDL: Với phương châm "Văn hóa là nền tảng", trưng bày giới thiệu thành tựu ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch - 40 năm đổi mới và phát triển trên các lĩnh vực: Di sản văn hóa, Văn hóa cơ sở, gia đình và thư viện; Văn hóa dân tộc; Điện ảnh; Thể thao; Du lịch; Mỹ thuật, Nhiếp ảnh và Triển lãm; Thể dục thể thao; Báo chí và Truyền thông; Xuất bản, In và Phát hành; Công tác đối ngoại và hội nhập quốc tế về văn hóa,... Hình thức trưng bày: Triển lãm trực tiếp, ảnh, tài liệu, hiện vật kết hợp trình chiếu, ứng dụng công nghệ số.

Khu trưng bày của Bộ Quốc phòng; Khu trưng bày của Bộ Tài chính; Khu trưng bày của Bộ Nông nghiệp và môi trường; Khu trưng bày của Bộ Khoa học và Công nghệ; Khu trưng bày của Thông tấn xã Việt Nam; Khu trưng bày của các doanh nghiệp: Tập đoàn TH; Tập đoàn ThaiBinh Seed; Tập đoàn BRG...

T.SƯƠNG

Tiếp cận y tế toàn diện thông qua đổi mới sáng tạo trong y tế

Ngày 14.12, tại Công viên Thống Nhất (Hà Nội), Cục Quản lý Khám, chữa bệnh (Bộ Y tế) phối hợp với Trung ương Hội Thầy thuốc trẻ Việt Nam, Đại học Bách khoa Hà Nội và AstraZeneca Việt Nam tổ chức lễ mít tinh với chủ đề "Tiếp cận y tế toàn diện thông qua đổi mới sáng tạo trong y tế".

Trong khuôn khổ sự kiện, chương trình "Tiếp cận y tế toàn diện - Y tế Việt Nam vươn mình trong kỷ nguyên mới" cũng được giới thiệu, với sự tham gia của nhóm tiên phong gồm 10 công ty công nghệ, mang đến các giải pháp ứng dụng AI trong y tế. Dịp này, Ban Tổ chức công bố ký kết hợp tác thành lập Trung tâm Đổi mới sáng tạo Y tế AZ-HUST tại Đại học Bách khoa Hà Nội. Đây là sự hợp tác chiến lược giữa Đại học Bách khoa Hà Nội và Tập đoàn dược phẩm sinh học toàn cầu AstraZeneca. PGS Huỳnh Quyết Thắng, Giám đốc Đại học Bách khoa Hà Nội cho biết, Trung tâm được kỳ vọng trở thành hệ sinh thái nuôi dưỡng tài năng công nghệ, thúc đẩy nghiên cứu ứng dụng, chuyển giao tri thức và phát triển các giải pháp y tế số, góp phần giải quyết những thách thức y tế cấp bách của Việt Nam.

Ông Atul Tandon, Tổng Giám đốc AstraZeneca Việt Nam nhấn mạnh, việc ứng dụng trí tuệ nhân tạo và công nghệ số sẽ góp phần thay đổi cách thức phát hiện, chẩn đoán và quản lý các bệnh lý phức tạp như ung thư, tiểu đường, tim mạch và bệnh hô hấp, đồng thời hỗ trợ xây dựng các giải pháp phù hợp với đặc thù y tế của Việt Nam. Đây không chỉ là một dự án nghiên cứu mà còn là động lực cho sự thay đổi toàn diện giúp củng cố hệ thống y tế Việt Nam cho phép thế hệ hôm nay và mai sau, đảm bảo mọi người dân sẽ đều được tiếp cận được những dịch vụ y tế tiên tiến.

Chương trình "Tiếp cận y tế toàn diện thông qua đổi mới, sáng tạo trong y tế" được xác định không chỉ là một phong trào, mà là chiến lược hành động lâu dài nhằm ứng dụng công nghệ và đổi mới sáng tạo để mở rộng khả năng tiếp cận dịch vụ y tế chất lượng cho mọi người dân, đặc biệt tại các khu vực còn nhiều khó khăn. **V.D**

"Đèo Xông Pha"...

(Tiếp theo trang 1)

Nhưng trận lũ lịch sử vừa rồi ở Nam Trung Bộ và Tây Nguyên khiến nhiều con đèo trong vùng sạt lở nặng, như đèo Khánh Lê, đèo Khánh Vĩnh, đèo Lò Xo, đèo Vi Ô Lắc. Mưa lớn với lượng nước lớn, từ trên núi cao dồn xuống, tất yếu đường băng qua núi sạt lở nhiều nơi, gây nguy hiểm, ách tắc. Ngó quanh các nước, như ở Thái Lan, Indonesia, Sri Lanka cùng thời gian qua cũng bị sạt lở nặng nề, nhiều người chết, nhiều thiệt hại về tài sản. Có người tưởng nhớ đến trận lũ lịch sử ở Nam Ngãi năm 1964. Riêng ở Quảng Ngãi, có những làng đồng bào dân tộc thiểu số như ở Xà Nay, Trà Ót bị cuốn trôi không còn một ai sống sót, vùng cửa Sa Cần có một làng chài bị cuốn chết nửa số người. Nỗi giận dữ của thiên nhiên không trừ nơi nào, không chừa một ai. Nhà thơ nói đèo Xông Pha cứ xông pha ngại gì, ắt hẳn nói trong hoàn cảnh khác, vì một hoài bão lớn lao nào đó mới không sợ gian nguy. Còn ở đây, hy sinh vì đại nghĩa, như ra tay cứu giúp người hoạn nạn thì rất đáng làm, còn hy sinh vô lối lại rất không nên.

Tôi nhớ đã nhiều lần đi xe con từ các con đường đồng bằng lên Đà Lạt, có những lúc phải rùng mình. Do địa hình thiên nhiên, đèo quanh co cheo leo tựa như trên vách đá, các sườn núi rất dốc, đèo xẻ quanh theo các đường núi để tạo đường đi. Thông thường thì một quả núi tựa hình chữ A, cả sức nặng trên cao dồn xuống các sườn núi theo đường xiên chữ A, cái đèo cắt sâu ở quãng nét ngang chữ A, thế là phần trên bị hẫng chân, đất trượt đổ xuống đèo là tất yếu. Ở nơi nào cũng vậy. Nhưng đặc biệt là những nơi mà địa hình quá hiểm trở. Thú thật nhiều khi tôi cảm thấy "run" vì xe đi Đà Lạt nằm ở mấp mé giữa sườn núi dốc đứng và vực sâu, đi từ trên xuống cũng vậy, nước từ sườn núi đổ xuống mặt đường, chỉ sơ sẩy chút là có thể nhảy xuống vực. Lúc ấy tôi không còn nhớ thơ thẩn gì nữa.

Qua bài test của tự nhiên đối với các con đường đèo dốc ở Nam Trung Bộ cũng như Tây Nguyên, tức phần phía nam của Trường Sơn, tôi nhớ đến khẩu hiệu "bền vững" mà ta hay nhắc đến. Một vài đợt mưa lũ lớn thì đường sá nhiều nơi sụt lở, đất đá tràn xuống đường. Nếu kiểu mưa lụt thế này diễn ra tiếp tục hằng năm thì quốc dân phải tốn kém bao nhiêu? Nên rất mong là các dự án giao thông, kể cả đường bình thường và đường cao tốc, được khảo sát kỹ càng, chấp nhận tốn kém mà bền vững, bằng các giải pháp công nghệ mới. Lại nữa, không chỉ có đường giao thông mới sạt lở, có những ngọn núi đổ xuống tàn hại như ở Làng Nủ phía Tây Bắc năm trước. Nhiều trường hợp cả làng phải di dời vì sạt lở hoặc có nguy cơ sạt lở. Vậy thì ta cũng phải khảo sát kỹ các điểm định cư ở các thôn xóm, dự lượng kỹ lưỡng những rủi ro do thiên tai, để khỏi tình trạng di dời cả làng, rất tốn kém và tổn hại đến quốc kế dân sinh.

Một làng dời đi, tức là tất cả các nhà ở cũng dời đi, nhà văn hóa thôn có xây vững chãi rồi cũng phải bỏ, nhà rông truyền thống nếu di dời được cũng nhiều phần hao hụt. Xem ra sự bền vững vừa cần thiết cho kinh tế, đời sống vật chất, mà cũng rất thiết yếu đối với văn hóa tinh thần. Nói tóm lại là làm sao cho khi qua đèo ta có cảm giác đèo Xông Pha cứ xông pha, ngại gì, với ý nghĩa là nó an toàn. ■

Hà Nội đầu tư xây dựng khu đô thị thể thao Olympic hơn 925.600 tỉ đồng

Hôm qua 14.12, tại kỳ họp chuyên đề (kỳ họp thứ 29), HĐND thành phố Hà Nội khóa XVI, nhiệm kỳ 2021-2026, đã thông qua Nghị quyết về chủ trương đầu tư dự án đầu tư xây dựng khu đô thị thể thao Olympic. Đây là dự án trọng điểm, có quy mô rất lớn, có ý nghĩa, tầm quan trọng đặc biệt góp phần phát triển vùng Đồng bằng sông Hồng và cả nước.

Dự án dự kiến khởi công vào ngày 19.12.2025 đồng bộ, đồng thời với các dự án khởi công khánh thành trên toàn quốc (theo chỉ đạo của Chính phủ, Hà Nội dự kiến sẽ là điểm cầu khởi công chính, với sự tham dự, chỉ đạo của lãnh đạo Trung ương, Chính phủ) chào mừng Đại hội lần thứ XIV của Đảng, đồng thời, tạo khí thế thi đua sôi nổi bước vào năm 2026 với mục tiêu tăng trưởng kinh tế đạt mức hai con số, góp phần thay đổi diện mạo của Thủ đô. Dự án khu đô thị thể thao Olympic có tổng diện tích nghiên cứu khoảng 9.171 ha, nằm trên địa bàn 11 xã: Đại Thanh, Ngọc Hồi, Nam Phù, Thường Tín, Hồng Vân, Chương Dương, Thượng Phúc, Bình Minh, Tam Hưng, Thanh Oai, Dân Hòa, thành phố Hà Nội.

Dự án có tổng mức đầu tư sơ bộ khoảng 925.651 tỉ đồng, với quy mô dân số dự kiến khoảng 751.000 người. Mục tiêu của dự án là hình thành một quần thể đô thị thể thao đồng bộ, hiện đại, đủ điều kiện để Thủ đô Hà Nội đăng cai các sự kiện thể thao tầm cỡ châu lục và quốc tế như Đại hội Thể thao châu Á (ASIAD) hay Thế vận hội Olympic. Dự án được chia thành bốn phân khu chức năng chính: Phân khu A: Phát triển đô thị mới theo mô hình TOD (đô thị nén), đóng vai trò đầu mối giao thông kết nối. Phân khu B: Phát triển đô thị thể thao, dịch vụ gắn liền với khu liên hợp thể thao và Sân vận động Trống Đồng đẳng cấp quốc tế. Phân khu C và D: Phát triển đô thị thể thao, đô thị dịch vụ gắn với khu liên hợp thể thao.

Tiến độ thực hiện dự án: Hoàn thành khu liên hợp thể thao, sân vận động vào quý II.2030 và hoàn thành toàn bộ dự án vào năm 2035. **B.H**

Lực lượng vũ trang Quảng Ngãi hỗ trợ xây dựng lại nhà tại Đắk Lắk

Bộ CHQS tỉnh Quảng Ngãi đã điều động gần 70 cán bộ, chiến sĩ chia làm 4 tổ công tác tham gia hỗ trợ xây dựng nhà cho người dân tại phường Đông Hòa (Đắk Lắk). Hiện các công trình đã hoàn thành phần móng, đổ cột và đang chuyển sang giai đoạn xây tường. Xúc động trước sự quan tâm, tình cảm của lực lượng vũ trang tỉnh Quảng Ngãi, bà Nguyễn Thị Ngọc Thảo ở khu phố Nam Bình 2, phường Đông Hòa bày tỏ: "Gia đình tôi rất phấn khởi và biết ơn sự hỗ trợ của Đảng, Nhà nước và quân đội. Những ngày qua, các cán bộ, chiến sĩ đã không quản ngày đêm để giúp gia đình tôi xây dựng sớm có ngôi nhà mới".

Đại tá Võ Tấn Tài, Chính ủy Bộ CHQS tỉnh Quảng Ngãi đã đến thăm cán bộ, chiến sĩ và kiểm tra tiến độ thi công xây dựng nhà cho bốn hộ dân có hoàn cảnh khó khăn là Nguyễn Thị Ngọc Thảo, Hà Thị Nhưng, Phan Thị Màng và Lương Thị Nôm. Những ngôi nhà của các gia đình này đều bị hư hỏng nặng sau đợt mưa lũ lớn cuối tháng 11 vừa qua. Đại tá Võ Tấn Tài chia sẻ cảm thông sâu sắc trước những mất mát mà người dân phải gánh chịu sau thiên tai; đồng thời động viên bà con sớm vượt qua khó khăn, ổn định cuộc sống khi những căn nhà mới đang được bộ đội gấp rút thi công.

"Cán bộ, chiến sĩ lực lượng vũ trang tỉnh đang trực tiếp hỗ trợ nhân dân xây dựng lại nhà theo "Chiến dịch Quang Trung" tại phường Đông Hòa chấp hành nghiêm pháp luật, kỷ luật quân đội; giữ gìn mối quan hệ quân dân đoàn kết; phát huy tinh thần "đi dân nhớ, ở dân thương"", đại tá Võ Tấn Tài nhấn mạnh. Đại tá Võ Tấn Tài cũng yêu cầu các tổ công tác tiếp tục duy trì tiến độ thi công theo đúng tinh thần "Quang Trung thần tốc", hoàn thành từng hạng mục bảo đảm kỹ thuật, mỹ thuật, đảm bảo an toàn trong quá trình làm việc. Mục tiêu chung là hoàn thành toàn bộ nhà ở cho người dân trước ngày 31.1.2026 để nhân dân có nơi ở ổn định, đón tết Nguyên đán trong điều kiện tốt nhất. **NHƯ ĐỒNG**

Để phát triển văn hóa thì nhận thức phải đúng, đủ

● ĐÌNH TOÁN

Phát biểu tại buổi làm việc với lãnh đạo UBND tỉnh Lạng Sơn về tình hình phát triển VHTTDL trên địa bàn, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng nhấn mạnh, Lạng Sơn phải thể hiện rõ hơn nữa việc chuyển biến tư duy từ "làm văn hóa" sang "quản lý nhà nước về văn hóa".

Toàn cảnh buổi làm việc — Ảnh: ĐĂNG NGUYÊN

> *Để phát triển văn hóa thì nhận thức phải đúng, đủ. Nếu nhận thức phát triển văn hóa đầy đủ, đúng đắn, lĩnh vực văn hóa sẽ thực sự trở thành sức mạnh nội sinh, hệ điều tiết cho sự phát triển bền vững của mọi quốc gia chứ không chỉ riêng Việt Nam. Nhận thức đúng và đủ cũng sẽ giúp việc đầu tư cho văn hóa được thuận lợi hơn; đảm bảo nâng cao quyền thụ hưởng văn hóa của nhân dân.*
>
> **(Bộ trưởng NGUYỄN VĂN HÙNG)**

Đồng chủ trì buổi làm việc có Phó Bí thư Tỉnh ủy, Chủ tịch UBND tỉnh Lạng Sơn Nguyễn Cảnh Toàn. Cùng dự có lãnh đạo các Cục, Vụ, đơn vị chức năng thuộc Bộ VHTTDL và các đơn vị của tỉnh Lạng Sơn.

Cần giải pháp cho những di tích xuống cấp

Báo cáo tại cuộc làm việc, Giám đốc Sở VHTTDL tỉnh Lạng Sơn Nguyễn Đặng Ân cho biết, những năm qua, Lạng Sơn luôn nhận được sự quan tâm, giúp đỡ, phối hợp của lãnh đạo Bộ VHTTDL, các Cục, Vụ, Viện thuộc Bộ. Nhờ đó, công tác quản lý nhà nước lĩnh vực VHTTDL trên địa bàn tỉnh từng bước đi vào nền nếp, phát triển.

Trong năm 2025, UBND tỉnh đã tham mưu ban hành các văn bản quan trọng của Tỉnh ủy, Ban Thường vụ Tỉnh ủy về tiếp tục xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, con người Lạng Sơn đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045. Đối với Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa giai đoạn 2025-2035, UBND tỉnh Lạng Sơn đã giao Sở VHTTDL tỉnh rà soát, xây dựng dự thảo Kế hoạch tổng thể của UBND tỉnh; phân công nhiệm vụ cụ thể cho từng ngành, đơn vị tham mưu xây dựng Nghị quyết của HĐND tỉnh về quy định nguyên tắc, tiêu chí, định mức phân bổ vốn ngân sách Trung ương và tỷ lệ vốn đối ứng của ngân sách địa phương. Ngoài ra, nhiều sự kiện lớn, giải thể thao cấp quốc gia đã được tổ chức thành công trên địa bàn tỉnh. Làng Du lịch cộng đồng Quỳnh Sơn được Tổ chức Du lịch Liên Hợp Quốc (UN Tourism) vinh danh là một trong những "Làng du lịch tốt nhất thế giới năm 2025". Công viên địa chất Lạng Sơn được công nhận là Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Lạng Sơn.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đã đạt được, lãnh đạo tỉnh Lạng Sơn cũng cho biết, tỉnh đang gặp phải một số khó khăn trong công tác phát triển VHTTDL. Phó Chủ tịch UBND tỉnh Lạng Sơn Đoàn Thanh Sơn cho hay, qua rà soát, nhiều thiết chế văn hóa, di tích trên địa bàn tỉnh được xây dựng, đưa vào khai thác đã nhiều năm hiện có quy mô, diện tích nhỏ hẹp, xuống cấp nghiêm trọng, không còn đáp ứng yêu cầu hoạt động. Việc cải tạo, nâng cấp và ứng dụng công nghệ số trong quản lý, khai thác, sử dụng các công trình này gặp nhiều khó khăn, điển hình tại một số thiết chế như Bảo tàng tỉnh, Thư viện tỉnh, Trung tâm Văn hóa tỉnh. Bên cạnh đó, phần lớn các di tích cấp quốc gia và quốc gia đặc biệt chưa được tu bổ, tôn tạo kịp thời; nhiều di tích đã xuống cấp nghiêm trọng, tiềm ẩn nguy cơ mất di tích gốc. Do đó, UBND tỉnh Lạng Sơn mong muốn Bộ VHTTDL quan tâm, xem xét, giúp tỉnh tháo gỡ một số vướng mắc trong công tác bảo tồn di tích, phát triển các thiết chế văn hóa.

Cũng tại buổi làm việc, Chủ tịch UBND tỉnh Lạng Sơn Nguyễn Cảnh Toàn cùng lãnh đạo các Sở, ngành đã đưa ra một số đề xuất liên quan đến Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa giai đoạn 2025-2030, thu hút đầu tư trong lĩnh vực du lịch cũng như các vấn đề về quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa trên địa bàn…

Ưu tiên tháo gỡ vướng mắc về thể chế

Phát biểu kết luận buổi làm việc, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng cho biết, Lạng Sơn là vùng đất anh hùng, nơi biên cương của Tổ quốc. Con người Lạng Sơn cần cù, chịu khó và đang phát huy tốt các phẩm chất của người Việt Nam như Nghị quyết Đại hội Đảng lần thứ XIII đã xác định. Đặc biệt, Lạng Sơn với hơn 200 lễ hội của đồng bào các dân tộc, hệ thống di sản nổi bật, trong đó có Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Lạng Sơn đã trở thành vùng đất mang đậm bản sắc văn hóa. Đây là những tiềm năng, lợi thế để Lạng Sơn phát triển văn hóa, đóng góp vào sự phát triển chung của tỉnh.

Lạng Sơn còn sở hữu tài nguyên du lịch phong phú. Trong những năm qua, tỉnh đã xác định được bốn sản phẩm du lịch chính để hấp dẫn du khách. Tỉnh cũng đã có những định hướng rõ ràng để phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn. Về thể thao, Bộ trưởng cho rằng, phong trào tập luyện TDTT trên địa bàn tỉnh có nhiều chuyển biến tích cực. Cuộc vận động "Toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại" được các cấp ủy Đảng, chính quyền tỉnh Lạng Sơn quan tâm. Thể thao thành tích cao bước đầu khởi sắc với một số huy chương quốc tế. Với những kết quả đã đạt được, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng cho rằng, các lĩnh vực VHTTDL của tỉnh Lạng Sơn đã có bước phát triển tích cực, là một trong những trụ cột khi bàn đến sự phát triển bền vững của tỉnh trong tương lai.

Bên cạnh những kết quả đã đạt được, Bộ trưởng nhận định, việc phát triển VHTTDL của tỉnh Lạng Sơn vẫn chưa được như kỳ vọng, chưa tương xứng với tiềm năng sẵn có. Theo Bộ trưởng, tạo đột phá về thể chế sẽ khơi nguồn mạnh mẽ cho sự phát triển VHTTDL của tỉnh Lạng Sơn. Với những kiến nghị, đề xuất tại buổi làm việc, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng giao các đơn vị liên quan của Bộ VHTTDL khẩn trương phối hợp với tỉnh để tháo gỡ điểm nghẽn về thể chế. "Tháo gỡ điểm nghẽn ở đây không chỉ là gỡ vướng cho riêng Lạng Sơn mà cho cả các địa phương khác", Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng nêu rõ.

Cùng với hoàn thiện thể chế, Bộ trưởng cho rằng, để phát triển văn hóa thì nhận thức phải đúng, đủ. Nếu nhận thức phát triển văn hóa đầy đủ, đúng đắn, lĩnh vực văn hóa sẽ thực sự trở thành sức mạnh nội sinh, hệ điều tiết cho sự phát triển bền vững của mọi quốc gia chứ không chỉ riêng Việt Nam. Nhận thức đúng và đủ cũng sẽ giúp việc đầu tư cho văn hóa được thuận lợi hơn; đảm bảo nâng cao quyền thụ hưởng văn hóa của nhân dân. Bộ trưởng đề nghị, sau khi Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết về phát triển văn hóa Việt Nam trong kỷ nguyên mới, Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh Lạng Sơn phải sớm có chương trình hành động để cụ thể hóa việc thực hiện Nghị quyết. "Đảng đã dành sự quan tâm thì việc của địa phương là phải thể chế hóa đầy đủ, kịp thời các quan điểm, chủ trương của Đảng; tập trung công tác lãnh đạo, chỉ đạo, tham mưu để tạo chuyển biến tích cực trong nhận thức. Đồng thời, phải thể hiện rõ chuyển biến tư duy từ "làm văn hóa" sang "quản lý nhà nước về văn hóa", Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng nêu rõ.

Bộ trưởng cho hay, với đặc thù của Lạng Sơn có đông đồng bào các dân tộc đang sinh sống, tỉnh phải biết cách huy động nguồn lực, ứng dụng công nghệ vào bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa của đồng bào các dân tộc. Tiếng nói, ngôn ngữ của các dân tộc phải được bảo vệ, bảo tồn. Liên quan đến ý kiến xây dựng mới Bảo tàng tỉnh Lạng Sơn, Bộ trưởng cho biết, Bộ VHTTDL hoàn toàn ủng hộ. Tuy nhiên, Bộ trưởng lưu ý khi xây dựng mới bảo tàng, tỉnh Lạng Sơn phải có những phương án cụ thể để bảo tàng không chỉ là nơi bảo tồn, lưu giữ hiện vật mà phải phát huy mạnh mẽ giá trị của hiện vật; ứng dụng công nghệ hiện đại trong số hóa bảo tàng, gia tăng trải nghiệm và hấp dẫn du khách.

Trong phát triển du lịch, Bộ trưởng đánh giá, dù đã xác định được bốn sản phẩm du lịch nhưng việc phát triển các sản phẩm này của Lạng Sơn đang diễn ra tự phát; chưa có quy hoạch tổng thể, chưa đi vào chiều sâu. Do đó, Bộ trưởng nhấn mạnh việc Lạng Sơn phải sớm "vẽ lại" bản đồ du lịch, xác định ở đâu sẽ hình thành khu du lịch, đâu là điểm du lịch trọng điểm; cùng với đó là các sản phẩm du lịch phải phù hợp, phục vụ nhu cầu đa dạng của từng nhóm du khách. Cụ thể, Bộ trưởng gợi mở sản phẩm du lịch của tỉnh Lạng Sơn phải đảm bảo yếu tố độc đáo, khác biệt, khai thác thế mạnh về bản sắc văn hóa của cộng đồng các dân tộc đang sinh sống trên địa bàn tỉnh. Sản phẩm du lịch cũng cần có tính cạnh tranh cao; phát triển du lịch phải có tính liên kết. Tỉnh cũng cần nghiên cứu, phát triển du lịch MICE (du lịch kết hợp với hội thảo, hội nghị, khen thưởng, sự kiện).

Với tinh thần Bộ hướng dẫn, Sở đồng hành, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng nhấn mạnh, trong thời gian tới, Bộ VHTTDL sẽ đồng hành cùng tỉnh Lạng Sơn trong sự nghiệp phát triển VHTTDL, với những mục tiêu tỉnh đã đề ra và theo đúng định hướng của Bộ. Từ đó, giúp Lạng Sơn trở thành một trong những điểm sáng trong phát triển VHTTDL vùng Đông Bắc. ■

MỘT BỘ SÁCH GIÁO KHOA THỐNG NHẤT:

Từ chủ trương đến đồng thuận xã hội

Bài cuối: HƯỚNG ĐẾN SỰ ĐỒNG BỘ, NHẤT QUÁN

● **HOÀNG HƯƠNG - TRỌNG LINH - THÙY TRANG**

Sau khi chủ trương xây dựng một bộ sách giáo khoa (SGK) thống nhất được xác lập từ thực tiễn triển khai Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, sự đồng thuận xã hội đang dần hình thành. Từ nhà trường, giáo viên, phụ huynh đến học sinh đều cho rằng đây là bước đi cần thiết nhằm bảo đảm ổn định trong dạy học, công bằng trong tiếp cận tri thức và thuận lợi cho công tác quản lý, điều hành giáo dục.

Cùng quan điểm ủng hộ chủ trương thống nhất một bộ SGK trên phạm vi toàn quốc, thầy Nguyễn Thanh Sơn, Hiệu trưởng Trường THPT chuyên Lam Sơn, (Thanh Hóa) cho rằng, đây là bước đi phù hợp với định hướng đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục hiện nay. Theo thầy Sơn, Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 đặt ra mục tiêu phát triển năng lực toàn diện cho học sinh, vì vậy việc có một bộ SGK thống nhất sẽ giúp bảo đảm tính đồng bộ, nhất quán và bám sát chuẩn đầu ra của chương trình.

Giáo viên kỳ vọng vào sự ổn định

Từ góc độ quản lý và chuyên môn, thầy Sơn phân tích, khi tất cả học sinh cùng sử dụng một bộ sách, giáo viên ở mọi vùng miền sẽ có chung cơ sở để thiết kế bài giảng, lựa chọn phương pháp dạy học và trao đổi chuyên môn. Điều này đặc biệt quan trọng đối với những môn học đòi hỏi sự chính xác cao, sự thống nhất về khái niệm, thuật ngữ và cấu trúc bài học. Một nền tảng học liệu chung sẽ tạo thuận lợi cho sinh hoạt chuyên môn, bồi dưỡng giáo viên và nâng cao chất lượng dạy học trên diện rộng.

Không chỉ vậy, theo thầy Sơn, một bộ SGK chung còn góp phần giảm thiểu sự chênh lệch trong tiếp cận tri thức, nhất là ở những khu vực còn nhiều khó khăn. Học sinh được học trên cùng một nền tảng kiến thức sẽ có điều kiện phát triển phẩm chất, năng lực và tư duy độc lập đồng đều hơn. "Khi chương trình đã được xây dựng theo hướng mở, chú trọng phát triển năng lực, thì việc có một bộ SGK thống nhất càng giúp giáo viên linh hoạt hơn trong điều chỉnh hoạt động dạy học, đồng thời tạo ra môi trường học tập bình đẳng, hiệu quả cho tất cả học sinh", thầy Sơn nhấn mạnh. Từ thực tiễn giảng dạy, thầy Lâm Vũ Công Chính, giáo viên môn Toán Trường THPT Nguyễn Du (TP.HCM) cho rằng, chủ trương có nhiều bộ SGK về mặt ý tưởng ban đầu là phù hợp với xu hướng chung của thế giới nhằm tránh độc quyền. Tuy nhiên, qua quá trình triển khai, mô hình này đã bộc lộ không ít bất cập. Dù về hình thức đã xóa bỏ độc quyền, nhưng trên thực tế mỗi bộ sách lại hình thành một kiểu "độc quyền riêng", kéo theo sự cạnh tranh chưa thật sự lành mạnh. Sự khác biệt lớn về cách sắp xếp chương, bài khiến việc sử dụng, chuyển đổi trở nên lúng túng, gây khó cho cả giáo viên lẫn học sinh.

Trong bối cảnh đó, thầy Chính cho rằng việc chuyển sang thống nhất một bộ SGK ở thời điểm hiện nay là hướng đi phù hợp để lập lại trật tự, tạo sự đồng bộ trong dạy và học. Việc "gom về một bộ" có thể giúp tháo gỡ những bất cập đang tồn tại, đặc biệt là tình trạng lệch nhịp về nội dung và tiến độ giữa các bộ sách khác nhau. Ở góc nhìn quản lý, thầy Nguyễn Cao Cường, Hiệu trưởng Trường THCS Thái Thịnh (Hà Nội) cho rằng, mặc dù có giáo viên và học sinh hơi băn khoăn do đã quen với bộ sách được lựa chọn và sử dụng trong suốt bốn năm qua, nhưng việc dùng chung một bộ SGK trên phạm vi cả nước cũng mang đến nhiều thuận lợi. Theo thầy, khi SGK được thống nhất, kiến thức và kỹ năng từ chương trình sẽ được cụ thể hóa đồng bộ hơn trong sách, tạo thuận lợi cho công tác giảng dạy, học tập và đánh giá. Để việc triển khai chủ trương này diễn ra suôn sẻ, điều quan trọng là cần sớm công bố bộ sách dùng chung, đồng thời tổ chức tập huấn cho giáo viên để có đủ thời gian chuẩn bị. Bên cạnh đó, trong lộ trình triển khai, ngành giáo dục cũng cần từng bước hướng tới xây dựng SGK điện tử, phù hợp với xu thế chuyển đổi số hiện nay.

Ở góc nhìn giáo viên phổ thông tại địa phương, cô Ngô Thị Trà Mi, giáo viên Trường THPT Xuân Trường B (Ninh Bình) cho rằng, việc thống nhất sử dụng một bộ SGK là chủ trương hợp lý, mang lại lợi ích thiết thực cho nhà trường và xã hội. Theo cô, khi SGK được sử dụng ổn định, giáo viên thuận lợi hơn trong việc xây dựng kế hoạch dạy học, tổ chức kiểm tra, đánh giá, đồng thời góp phần tạo mặt bằng chung về chất lượng giáo dục giữa các địa phương.

Phụ huynh tin tưởng sự công bằng

Không chỉ giáo viên, nhiều phụ huynh cũng bày tỏ sự đồng tình với chủ trương thống nhất sử dụng một bộ sách giáo khoa trên phạm vi cả nước. Anh Lê Văn Huế, phụ huynh có con đang học lớp 11 tại Trường THPT Nguyễn Mộng Tuân (Thanh Hóa) cho rằng, việc thống nhất sử dụng một bộ SGK trên phạm vi cả nước là hướng đi cần thiết trong bối cảnh hiện nay. Theo anh, khi chương trình và SGK được triển khai đồng bộ, phụ huynh sẽ yên tâm hơn trong việc theo dõi quá trình học tập của con, bởi nội dung kiến thức được xây dựng thống nhất, hạn chế sự chênh lệch giữa các địa phương.

Anh Huế cho rằng, khi tất cả học sinh cùng học trên một nền tảng SGK chung, việc tổ chức kiểm tra, đánh giá và các kỳ thi cũng sẽ bảo đảm tính khách quan, công bằng hơn. "Điều quan trọng nhất là học sinh ở đâu cũng được tiếp cận cùng một chuẩn kiến thức, không lo khác sách, khác cách học. Đây là điều mà phụ huynh chúng tôi rất mong chờ", anh Huế chia sẻ. Đồng thuận với chủ trương, chị Mai Thị Hiền (xã Xuân Trường, Ninh Bình) cho rằng đây là bước điều chỉnh hợp lý, xuất phát từ nhu cầu thực tiễn của gia đình và xã hội sau nhiều năm triển khai nhiều bộ sách song song. Theo chị Hiền, khi học sinh cả nước cùng học trên một nền tảng SGK thống nhất, phụ huynh sẽ yên tâm hơn trong việc đồng hành cùng con, bởi nội dung kiến thức được xây dựng đồng bộ, hạn chế tình trạng mỗi nơi học một kiểu, nhất là trong bối cảnh học sinh có thể chuyển trường, chuyển nơi cư trú giữa các địa phương. "Điều phụ huynh chúng tôi mong nhất là con được học ổn định, không bị xáo trộn vì khác sách, khác cách tiếp cận", chị Hiền chia sẻ.

Cũng theo chị Hiền, việc thống nhất một bộ SGK sẽ góp phần giảm áp lực chi phí cho gia đình và xã hội. Khi sách được sử dụng ổn định, có thể dùng lại giữa các thế hệ anh chị em, tình trạng lãng phí do mỗi năm phải mua mới vì thay đổi bộ sách sẽ được hạn chế. Đặc biệt, với các gia đình ở nông thôn, sự ổn định này giúp phụ huynh chủ động hơn trong việc chuẩn bị sách vở cho con trước mỗi năm học. Một điểm quan trọng khác, theo chị Hiền, là khi SGK được chuẩn hóa, phụ huynh từng học qua chương trình tương tự cũng có thể dễ dàng hỗ trợ con trong quá trình học tập tại nhà, nhất là ở các môn học cơ bản. Điều này không chỉ tăng sự gắn kết giữa cha mẹ và con cái, mà còn góp phần củng cố mối liên hệ giữa gia đình và nhà trường trong giáo dục học sinh.

Từ góc nhìn người học, em Huỳnh Khánh Hân, học sinh lớp 9 Trường THCS Thứ Ba 1 (An Giang) cho rằng, nếu cả nước dùng chung một bộ SGK thì học sinh ở vùng sâu, vùng xa sẽ thuận lợi hơn, không còn lo mỗi nơi học một kiểu, kiến thức bị lệch. Việc mua sách cũng dễ dàng hơn, giảm tình trạng thiếu sách vào đầu năm học. "Em chỉ mong bộ sách mới được biên soạn rõ ràng, dễ hiểu, phù hợp với học sinh nông thôn để bạn nào cũng theo kịp bài", Khánh Hân bày tỏ. Ở một góc nhìn khác, một học sinh trung học cho rằng, việc thống nhất một bộ SGK sẽ giúp tạo cái nhìn tổng thể về mặt bằng học tập và trình độ dân trí, đồng thời gắn kết các vùng miền khi cùng chung một nền tảng tri thức. SGK nếu được biên soạn bởi đội ngũ giáo viên tâm huyết, am hiểu thực tiễn, sẽ không chỉ phục vụ học tập mà còn để lại giá trị giáo dục lâu dài.

Từ tiếng nói của giáo viên, phụ huynh đến học sinh cho thấy một điểm chung là mong muốn về sự ổn định, đồng bộ và công bằng trong tiếp cận tri thức. Dù còn những băn khoăn nhất định trong quá trình chuyển đổi, sự đồng thuận xã hội đối với chủ trương thống nhất một bộ SGK đang ngày càng rõ nét. Đây chính là nền tảng quan trọng để chủ trương lớn này khi được triển khai với lộ trình phù hợp, đi vào cuộc sống một cách thực chất và bền vững.■

Giáo viên và phụ huynh, học sinh đều kỳ vọng vào việc dùng một bộ SGK thống nhất

CHẤN CHỈNH LỀ LỐI LÀM VIỆC:

Văn hóa công vụ trong kỷ nguyên số

● PGS.TS BÙI HOÀI SƠN

BCH Trung ương Đảng khóa XIII vừa ban hành Kết luận 226-KL/TW về việc chấn chỉnh lề lối làm việc, nâng cao hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị. Kết luận số 226 không chỉ đặt ra yêu cầu tinh giản văn bản, giảm hội họp hay đẩy mạnh chuyển đổi số trong hệ thống chính trị.

Ẩn sâu trong những quy định tưởng như mang tính kỹ thuật ấy là một thông điệp lớn hơn: Đã đến lúc cải cách hành chính phải được nâng tầm thành cải cách văn hóa công vụ, nơi kỷ cương gắn với trách nhiệm, hiệu quả gắn với niềm tin xã hội, và người dân thực sự trở thành trung tâm của mọi hoạt động quản trị công.

Từ "sắp xếp bộ máy" đến đặt lại chuẩn mực văn hóa công vụ

Những năm gần đây, công cuộc sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị đã đạt được nhiều kết quả quan trọng. Bộ máy từng bước được thu gọn, giảm tầng nấc trung gian, hướng tới hoạt động hiệu lực, hiệu quả, gần dân, sát cơ sở hơn. Tuy nhiên, thực tiễn cũng cho thấy một nghịch lý, bộ máy có thể đã gọn hơn, nhưng lề lối làm việc ở không ít nơi vẫn chậm thay đổi; văn bản vẫn nhiều, hội họp vẫn dày, trách nhiệm vẫn có lúc chưa thật rõ ràng, phối hợp chưa thật nhịp nhàng. Chính trong bối cảnh đó, Kết luận số 226-KL/TW ra đời như một yêu cầu cấp thiết nhằm "chỉnh lại" không chỉ cách làm việc, mà sâu xa hơn là hệ giá trị và chuẩn mực ứng xử trong hoạt động công vụ.

Điểm đáng chú ý của Kết luận 226 là cách tiếp cận rất thẳng thắn và cụ thể. Ban Bí thư không dừng lại ở những khái niệm chung chung, mà chỉ rõ những biểu hiện cần khắc phục: Ban hành quá nhiều văn bản, hội họp hình thức, phối hợp thiếu chặt chẽ, ứng dụng công nghệ thông tin còn hạn chế. Những biểu hiện ấy, nếu nhìn từ góc độ văn hóa, chính là dấu hiệu của một nền văn hóa công vụ chưa theo kịp yêu cầu phát triển mới, nơi thủ tục còn lấn át mục tiêu, quá trình còn che mờ kết quả, và trách nhiệm cá nhân đôi khi bị hòa tan trong tập thể. Bởi vậy, việc yêu cầu hằng năm tinh giản tối thiểu 15% số lượng văn bản hành chính hay giảm 10% số lượng hội nghị không chỉ là bài toán kỹ thuật về quản lý thời gian, ngân sách. Đó là một cách "buộc" hệ thống phải tự soi lại mình: Văn bản nào là thực sự cần thiết, hội nghị nào là thực sự hiệu quả, hoạt động nào là phục vụ tốt nhất cho người dân và doanh nghiệp. Khi văn bản được viết ngắn gọn, súc tích hơn, khi hội nghị được tổ chức đúng người, đúng việc, đúng thời lượng, thì chính là lúc tư duy quản trị chuyển từ "làm cho đủ quy trình" sang "làm để đạt kết quả".

Ở tầng sâu hơn, Kết luận 226 đặt ra yêu cầu xây dựng lại kỷ luật công vụ dựa trên chuẩn mực văn hóa mới: Rõ người, rõ việc, rõ trách nhiệm, rõ sản phẩm. Đó là những nguyên tắc tưởng chừng đơn giản, nhưng lại là nền tảng để hình thành một văn hóa làm việc hiện đại, minh bạch, nơi mỗi cán bộ đều ý thức rõ vai trò của mình trong guồng máy chung, không đùn đẩy, né tránh, không ỷ lại vào tập thể hay xin ý kiến cấp trên cho những việc thuộc thẩm quyền của mình.

Cải cách hành chính, cải cách văn hóa

Trong nhiều năm, cải cách hành chính ở nước ta chủ yếu được nhìn nhận qua lăng kính thủ tục: Đơn giản hóa quy trình, rút ngắn thời gian giải quyết hồ sơ, giảm giấy tờ. Những nỗ lực đó là rất cần thiết, nhưng thực tiễn cho thấy, nếu chỉ dừng ở cải cách thủ tục mà không chạm tới "văn hóa bên trong" của bộ máy thì hiệu quả sẽ khó bền vững. Thủ tục có thể được cắt giảm trên giấy, nhưng nếu tư duy làm việc vẫn cũ, tâm lý sợ trách nhiệm vẫn tồn tại, thì người dân và doanh nghiệp vẫn khó cảm nhận được sự thay đổi thực chất.

Kết luận 226 cho thấy một bước tiến quan trọng trong tư duy cải cách: Chuyển trọng tâm từ cải cách hành chính thuần túy sang cải cách văn hóa công vụ. Điều này thể hiện rất rõ ở yêu cầu lấy kết quả, sản phẩm và mức độ hài lòng của người dân, doanh nghiệp làm thước đo đánh giá chất lượng, hiệu quả công tác. Khi sự hài lòng của xã hội trở thành tiêu chí đánh giá, thì mọi hoạt động của bộ máy buộc phải tự điều chỉnh theo hướng phục vụ, thay vì chỉ quản lý. Văn hóa công vụ, ở nghĩa đầy đủ nhất, không chỉ là thái độ ứng xử của cán bộ khi tiếp dân, mà là toàn bộ hệ thống giá trị chi phối cách nghĩ, cách làm của đội ngũ công chức, viên chức. Đó là tinh thần dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung; là ý thức tiết kiệm, chống lãng phí không chỉ tiền bạc mà cả thời gian và trí tuệ xã hội; là thói quen làm việc khoa học, có kế hoạch, có đánh giá kết quả cụ thể. Những yêu cầu về đổi mới phương thức làm việc, tăng cường phối hợp, khắc phục chồng chéo, trùng lặp được nêu trong Kết luận 226 chính là những "viên gạch" để xây dựng nền văn hóa công vụ ấy.

Đáng chú ý, Kết luận cũng đặt mạnh trách nhiệm của cấp dưới khi đã được phân cấp, phân quyền. Phân cấp không chỉ là trao quyền, mà là trao niềm tin và đồng thời là trao trách nhiệm. Khi cấp dưới chủ động giải quyết công việc thuộc thẩm quyền, không đùn đẩy, không xin ý kiến vượt cấp, thì bộ máy mới thực sự vận hành thông suốt. Đây chính là biểu hiện của một nền văn hóa công vụ trưởng thành, nơi mỗi cấp, mỗi cá nhân hiểu rõ giới hạn và trách nhiệm của mình. Từ góc độ văn hóa, có thể thấy Kết luận 226 đang góp phần định hình một "chuẩn mực mới" trong hoạt động công vụ: Chuẩn mực của sự chuyên nghiệp, minh bạch và hướng tới kết quả. Chuẩn mực ấy, một khi được thực thi nghiêm túc, sẽ không chỉ làm thay đổi cách làm việc trong các cơ quan nhà nước, mà còn tác động tích cực tới niềm tin của xã hội đối với bộ máy công quyền.

Một trong những điểm nhấn quan trọng của Kết luận 226 là yêu cầu đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, chuyển đổi số trong công tác của hệ thống chính trị. Mục tiêu xử lý thủ tục hành chính và số hóa văn bản đạt từ 95% trở lên, thực hiện 100% văn bản và báo cáo qua môi trường mạng, không chỉ là những con số kỹ thuật. Đó là sự khẳng định rằng chuyển đổi số phải trở thành một bộ phận cấu thành của văn hóa công vụ hiện đại.

Trong kỷ nguyên số, văn hóa công vụ không thể tách rời năng lực số của đội ngũ cán bộ. Một nền hành chính hiện đại đòi hỏi cán bộ không chỉ am hiểu chuyên môn, mà còn có kỹ năng sử dụng công nghệ, biết khai thác dữ liệu, biết làm việc trên các nền tảng số, thậm chí từng bước làm chủ các công cụ trí tuệ nhân tạo trong hoạt động chuyên môn. Việc Kết luận 226 nhấn mạnh đào tạo, bồi dưỡng kỹ năng số, kỹ năng lãnh đạo, điều hành trong môi trường số cho cán bộ cho thấy nhận thức rất rõ ràng về mối quan hệ giữa con người và công nghệ trong cải cách công vụ.

Quan trọng hơn, chuyển đổi số, nếu được thực hiện đúng tinh thần văn hóa công vụ mới, sẽ góp phần làm cho bộ máy minh bạch hơn, trách nhiệm rõ ràng hơn. Khi quy trình được số hóa, dữ liệu được kết nối thông suốt từ Trung ương đến cơ sở, thì việc trùng lặp nội dung, chồng chéo nhiệm vụ sẽ dần được khắc phục. Khi mọi văn bản, báo cáo đều được thực hiện trên môi trường mạng, thì việc kiểm tra, giám sát cũng trở nên thuận lợi, kịp thời hơn. Công nghệ, trong trường hợp này, trở thành công cụ hỗ trợ đắc lực cho việc xây dựng kỷ cương và văn hóa trách nhiệm. Không thể không nhấn mạnh vai trò của người đứng đầu trong quá trình này. Kết luận 226 yêu cầu đánh giá, xếp loại cán bộ, nhất là người đứng đầu, thông qua kết quả thực hiện các nội dung chấn chỉnh lề lối làm việc. Đây là một thông điệp rất rõ ràng: Cải cách văn hóa công vụ không thể thành công nếu thiếu vai trò nêu gương của lãnh đạo. Khi người đứng đầu thực sự quyết liệt trong giảm hội họp hình thức, trong yêu cầu văn bản ngắn gọn, trong ứng dụng công nghệ và trong việc chịu trách nhiệm về kết quả công việc, thì tinh thần ấy sẽ lan tỏa xuống toàn bộ hệ thống.

Ở một ý nghĩa rộng hơn, cải cách văn hóa công vụ chính là góp phần xây dựng hình ảnh Nhà nước kiến tạo, phục vụ, một Nhà nước không chỉ quản lý bằng mệnh lệnh hành chính, mà dẫn dắt xã hội bằng niềm tin, bằng sự chuyên nghiệp và hiệu quả. Khi người dân cảm nhận được rằng mỗi quyết định hành chính đều hướng tới lợi ích của họ, rằng thời gian và công sức của họ được tôn trọng, thì niềm tin xã hội sẽ được củng cố, và đó chính là nền tảng quan trọng nhất cho sự phát triển bền vững. Kết luận số 226-KL/TW, vì vậy, không chỉ là một văn bản chấn chỉnh lề lối làm việc. Đó là một lời nhắc nhở mạnh mẽ rằng cải cách hành chính, nếu muốn đi đến cùng, phải bắt đầu từ cải cách văn hóa, văn hóa công vụ của những con người đang vận hành bộ máy. Khi văn hóa ấy thay đổi, bộ máy sẽ không chỉ gọn hơn, nhanh hơn, mà còn gần dân hơn, nhân văn hơn và đáng tin cậy hơn trong mắt xã hội. ■

Người dân đến làm thủ tục hành chính (ảnh minh họa) Ảnh: B.LÂM

ĐÓN VỊ KHÁCH QUỐC TẾ THỨ 20 TRIỆU NĂM 2025:

Dấu mốc lịch sử và tầm nhìn cho một chu kỳ tăng trưởng mới

ĐINH BẢO AN

Hôm nay (15.12), tại Cảng hàng không quốc tế Phú Quốc, Bộ VHTTDL phối hợp với UBND tỉnh An Giang tổ chức "Lễ đón vị khách du lịch quốc tế thứ 20 triệu năm 2025".

Lễ đón vị khách quốc tế thứ 20 triệu phản ánh niềm tin của du khách quốc tế vào Việt Nam và cũng là lời khẳng định của Việt Nam về năng lực cạnh tranh, về độ mở của nền kinh tế, về sự hấp dẫn của văn hóa và thiên nhiên, về nỗ lực nâng cao chất lượng dịch vụ ở từng địa phương, từng doanh nghiệp, từng con người

Ýnghĩa vượt ra ngoài con số

Lần đầu tiên trong 65 năm, ngành Du lịch Việt Nam chạm tới một cột mốc mang tính chiến lược, nơi nỗ lực phục hồi hậu đại dịch được kết tinh thành sức bật tăng trưởng mới, mạnh mẽ và bền vững. Theo thông tin từ Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam, lễ đón sẽ diễn ra trong không khí trang trọng và giàu cảm xúc, khi ba vị khách đặc biệt. Vị khách thứ 19.999.999, vị khách thứ 20.000.000 và vị khách thứ 20.000.001 được chào đón ngay tại chân máy bay. Hình ảnh ấy không chỉ mang ý nghĩa tôn vinh du khách, mà còn là lời khẳng định về năng lực hội nhập của ngành Du lịch Việt Nam trong giai đoạn mới, nơi chất lượng dịch vụ và sự chuyên nghiệp được đặt ở vị trí trung tâm.

11 tháng đầu năm 2025, Việt Nam đã đón khoảng 19 triệu lượt khách quốc tế, tăng hơn 20% so với cùng kỳ 2024, một con số cho thấy làn sóng phục hồi đã vượt khỏi "quỹ đạo thận trọng" để bước vào vùng tăng trưởng ổn định. Với tốc độ này, việc đạt mốc 20 triệu vào giữa tháng 12 khẳng định tác động rõ nét từ chính sách thị thực thông thoáng hơn, sự chủ động mở rộng thị trường và quá trình nâng cấp toàn diện hệ sinh thái du lịch tại nhiều địa phương trọng điểm.

Đối với ngành Du lịch Việt Nam, mốc 20 triệu không chỉ là thước đo quy mô, mà là minh chứng về năng lực cạnh tranh mới của điểm đến quốc gia. Sự phục hồi của thị trường quốc tế trong hai năm qua, cùng lượng khách quay lại tăng nhanh, thời gian lưu trú dài hơn và giá trị chi tiêu ngày một cao, đã đưa Việt Nam vào nhóm điểm đến có tốc độ phục hồi hàng đầu khu vực.

Điều đáng nói là sự kiện này diễn ra trong bối cảnh thị trường du lịch toàn cầu vẫn đối mặt nhiều thách thức như biến động địa chính trị, lạm phát tại các nền kinh tế lớn, xu hướng dịch chuyển thị trường, nhu cầu của du khách thay đổi mạnh mẽ. Chính trong bối cảnh đó, Việt Nam cho thấy khả năng thích ứng linh hoạt, đồng thời tận dụng tốt cơ hội từ những thay đổi về hành vi du khách khi họ tìm đến các điểm đến an toàn, giàu trải nghiệm bản địa và có chất lượng dịch vụ ổn định.

Nhìn sâu hơn, mốc 20 triệu là lời khẳng định vị thế mới của Việt Nam trên bản đồ du lịch thế giới. Việt Nam không còn được nhắc đến như "điểm đến mới nổi", mà đang từng bước bước vào nhóm điểm đến có thương hiệu mạnh, với các giá trị cốt lõi rõ ràng đó là văn hóa độc đáo, thiên nhiên đa dạng, con người thân thiện và hệ sinh thái dịch vụ ngày càng hoàn thiện.

Việc lựa chọn Phú Quốc làm nơi tổ chức Lễ đón vị khách quốc tế thứ 20 triệu cũng mang tính biểu tượng đặc biệt. Với tốc độ mở rộng đường bay nhanh, tỉ lệ khách quốc tế tăng cao và sự phát triển mạnh của các tổ hợp du lịch - nghỉ dưỡng, Phú Quốc đang trở thành một "nền tảng thử nghiệm" cho mô hình điểm đến du lịch mang tính quốc tế của Việt Nam. Sự kiện được tổ chức tại đây cho thấy Việt Nam sẵn sàng bước vào giai đoạn cạnh tranh mới, nơi tính hiện đại, thân thiện và kết nối được đặt ngang hàng với những giá trị truyền thống của văn hóa bản địa.

Chu kỳ tăng trưởng 2026-2030

Việc đạt mốc 20 triệu lượt khách trong năm 2025 cũng mở ra một tuyến dự báo quan trọng về chu kỳ tăng trưởng mới của ngành Du lịch. Dựa trên các tín hiệu thị trường và chính sách, có thể thấy Việt Nam đang đứng trước cơ hội lớn để bước vào giai đoạn bứt phá. Trong vài năm tới, chính sách thị thực được kỳ vọng tiếp tục đóng vai trò "động lực vàng" của tăng trưởng. Nếu mở rộng diện miễn thị thực cho các thị trường xa, những thị trường có mức chi tiêu cao và nhu cầu lưu trú dài ngày, Việt Nam có thể nâng giá trị khai thác mỗi lượt khách lên tầm cao mới.

Cùng với đó, sự trỗi dậy của các xu hướng như du lịch xanh, du lịch chăm sóc sức khỏe, du lịch golf, du lịch MICE và các trải nghiệm bản địa sâu sắc sẽ là nền tảng để Việt Nam đa dạng hóa sản phẩm, giảm phụ thuộc vào các dòng khách đại chúng. Nhiều địa phương đã chủ động số hóa điểm đến, xây dựng hệ thống dữ liệu liên thông, tạo cơ sở cho việc quản trị du lịch theo hướng thông minh và bền vững, điều mà trước đây mới chỉ xuất hiện tại các điểm đến dẫn đầu khu vực. Nếu Việt Nam nắm bắt tốt thời cơ, mục tiêu 35 triệu khách quốc tế vào năm 2030 hoàn toàn là con số khả thi, dựa trên năng lực nội sinh của ngành và xu thế hồi phục toàn cầu.

Lễ đón vị khách quốc tế thứ 20 triệu phản ánh niềm tin của du khách quốc tế vào Việt Nam và cũng là lời khẳng định của Việt Nam về năng lực cạnh tranh, về độ mở của nền kinh tế, về sự hấp dẫn của văn hóa và thiên nhiên, về nỗ lực nâng cao chất lượng dịch vụ ở từng địa phương, từng doanh nghiệp, từng con người.

Từ cột mốc này, ngành Du lịch bước vào giai đoạn phát triển tiếp theo với tâm thế mới: Tự tin hơn, chuyên nghiệp hơn và định vị rõ ràng hơn trong khu vực châu Á - Thái Bình Dương. Trong tầm nhìn ấy, Việt Nam vừa duy trì sức hấp dẫn của điểm đến, vừa hướng tới trở thành quốc gia dẫn dắt xu hướng du lịch bền vững, văn minh và giàu bản sắc. ■

> *Lễ đón vị khách quốc tế thứ 20 triệu phản ánh niềm tin của du khách quốc tế vào Việt Nam và cũng là lời khẳng định của Việt Nam về năng lực cạnh tranh, về độ mở của nền kinh tế, về sự hấp dẫn của văn hóa và thiên nhiên, về nỗ lực nâng cao chất lượng dịch vụ ở từng địa phương, từng doanh nghiệp, từng con người.*
>
> *Từ cột mốc này, ngành Du lịch bước vào giai đoạn phát triển tiếp theo với tâm thế mới: Tự tin hơn, chuyên nghiệp hơn và định vị rõ ràng hơn trong khu vực châu Á - Thái Bình Dương. Trong tầm nhìn ấy, Việt Nam vừa duy trì sức hấp dẫn của điểm đến, vừa hướng tới trở thành quốc gia dẫn dắt xu hướng du lịch bền vững, văn minh và giàu bản sắc.*

Lễ đón vị khách quốc tế thứ 20 triệu phản ánh niềm tin của du khách quốc tế vào Việt Nam

Việt Nam hút khách Pháp dịp giáng sinh và năm mới

Các hãng lữ hành Pháp ghi nhận nhu cầu đi du lịch mùa Giáng sinh và cuối năm tiếp tục tăng mạnh, trong đó Việt Nam nổi lên như một trong những điểm đến dài ngày được người dân nước này quan tâm nhất kể từ sau đại dịch Covid-19.

Số liệu của hệ thống phân tích Orchestra dành cho Hiệp hội Doanh nghiệp Du lịch Pháp cho thấy, lượng đặt tour mùa Noel năm nay tăng 5,4% so với cùng kỳ năm ngoái, trong khi chi tiêu trung bình mỗi du khách gần như không đổi, ở mức 3.916 euro. Trong nhóm các điểm đến dài ngày, Việt Nam được đánh giá là điểm sáng nổi bật. Ông Patrice Caradec, Chủ tịch Hiệp hội các hãng điều hành du lịch Pháp cho biết, Việt Nam "chưa bao giờ thu hút nhiều khách Pháp đến vậy kể từ sau đại dịch Covid-19". Việc quốc gia mở cửa muộn hơn một số nước châu Á khác khiến nhu cầu dồn nén tăng mạnh khi ngành du lịch hoàn toàn khôi phục. Hiện đất nước hình chữ "S" đã trở lại mức tương đương thời kỳ trước đại dịch.

Sự bứt phá của Việt Nam diễn ra trong bối cảnh mùa du lịch mùa Đông năm nay chứng kiến nhiều tín hiệu tích cực ở phân khúc dài ngày. Theo Orchestra, các điểm đến xa như Mexico (+10,6%), Thái Lan (+2,4%) hay Cộng hòa Dominicana (+2,2%) đều tăng trưởng đáng kể, nhờ sự mở rộng đường bay của các hãng hàng không Air France và Air Caraïbes. Dự báo của Hiệp hội các hãng điều hành du lịch Pháp cho thấy, đà tăng trưởng sẽ không dừng ở mùa Noel. Từ ngày 1.11 năm nay đến 30.4 năm sau, lượng khách Pháp đi du lịch nước ngoài được kỳ vọng tăng thêm 7% về số lượt và 9% về khối lượng đặt chỗ.

Trong bức tranh chung đó, Việt Nam nổi lên như một điểm đến có sức hút đặc biệt, vừa nhờ cảnh quan, văn hóa hấp dẫn, vừa nhờ chính sách phục hồi du lịch hiệu quả, tiếp tục khẳng định vị trí quan trọng của mình trên bản đồ du lịch mùa Đông của các du khách đến từ đất nước hình lục lăng.

MINH LÝ

Phát triển kinh tế ban đêm để hút khách

● **Bài, ảnh: PHAN HIẾU**

Sau sáp nhập, tỉnh Gia Lai hình thành một vùng hành chính - kinh tế rộng lớn trải dài từ Trường Sơn đến Biển Đông. Bài toán phát triển không gian kinh tế ban đêm trở thành một trong những định hướng chiến lược nhằm tận dụng tối đa lợi thế văn hóa, cảnh quan và đa dạng vùng miền.

Gia Lai đang đứng trước cơ hội tạo dựng một hệ sinh thái dịch vụ về đêm phong phú, mang bản sắc "kép" kết hợp giữ núi rừng Tây Nguyên - văn minh cảng thị duyên hải. Để nắm bắt cơ hội trên, UBND tỉnh Gia Lai vừa tổ chức cuộc họp trực tiếp kết hợp trực tuyến để nghe báo cáo tổng thể kế hoạch phát triển kinh tế ban đêm trên địa bàn tỉnh.

Những năm qua, tỉnh Gia Lai xác định du lịch là ngành "xương sống", kinh tế mũi nhọn và là một trong năm trụ cột phát triển của địa phương. Ngành Du lịch sẽ tạo động lực thúc đẩy sự phát triển của các ngành, lĩnh vực khác, góp phần quan trọng vào chuyển dịch cơ cấu kinh tế của tỉnh. Đặc biệt, đưa Gia Lai trở thành điểm đến an toàn, có nét đặc trưng riêng, văn minh, thân thiện và hấp dẫn.

Tại các phường nội thành Quy Nhơn (cũ) đã và đang có những chủ trương, chính sách cởi mở hơn để thúc đẩy phát triển các hoạt động dịch vụ, hỗ trợ phát triển kinh tế ban đêm từ Trung ương. Đồng thời, các hoạt động, dịch vụ về đêm (giải trí, mua sắm, ăn uống, tham quan) đang dần hình thành và từng bước phát triển về số lượng cũng như chất lượng như: các tuyến phố ẩm thực trên các tuyến đường Ngô Văn Sở, Phan Bội Châu, Hoa Lư, điểm bán hàng xe lưu động Lê Thánh Tôn, điểm phục vụ giải khát kết hợp quảng bá du lịch tại bãi biển Sea Sand; Phố Văn hóa - Nghệ thuật trên đường Lê Đức Thọ; chợ Đêm Quy Nhơn…

Theo UBND tỉnh Gia Lai, kế hoạch phát triển kinh tế ban đêm được triển khai với mục tiêu khai thác hiệu quả tiềm năng du lịch, đa dạng hóa sản phẩm, dịch vụ du lịch phục vụ du khách; qua đó, thu hút, tăng thời gian lưu trú của du khách; thúc đẩy chi tiêu của khách du lịch và người dân bản địa. Đồng thời, giải quyết việc làm và nâng cao thu nhập cho người dân, đóng góp vào phát triển kinh tế - xã hội, tạo động lực lan tỏa cho các ngành khác cùng phát triển; đồng thời đảm bảo việc giữ gìn môi trường du lịch xanh - sạch - đẹp, tạo động lực cho phát triển du lịch bền vững.

Kế hoạch cũng hướng đến xây dựng Gia Lai trở thành tỉnh dịch vụ, công nghiệp hiện đại và là một trong những trung tâm phát triển năng động, toàn diện của miền Trung. Giải pháp phát triển sản phẩm, dịch vụ phục vụ kinh tế ban đêm tập trung các lĩnh vực: Biểu diễn văn hóa, nghệ thuật; mua sắm; thể thao, chăm sóc sức khỏe, làm đẹp về ban đêm; tham quan về ban đêm; ẩm thực, dịch vụ ăn uống về ban đêm.

Để tập trung phát triển kinh tế đêm, khai thác hiệu tiềm năng cho du lịch, đại diện các phường tại tỉnh Gia Lai đã đề xuất địa điểm tổ chức hoạt động, cơ chế và chính sách hỗ trợ, các lĩnh vực kinh doanh dự kiến triển khai. Trong khi đó các Sở, ngành đề xuất tạo cơ chế, chính sách về thuế và mặt bằng cho cơ sở kinh doanh; rà soát sản phẩm OCOP và nhóm nông sản chủ lực; phát triển sản phẩm thủ công mỹ nghệ, thổ cẩm; xây dựng các điểm biểu diễn nghệ thuật, võ thuật, tuồng... Bên cạnh đó đề xuất với tỉnh về các giải pháp nâng cao nhận thức về lợi ích của hoạt động kinh tế ban đêm; tăng cường xúc tiến và quảng bá phát triển kinh tế ban đêm; đảm bảo an ninh trật tự, vệ sinh môi trường, vệ sinh an toàn thực phẩm và nâng cao chất lượng các dịch vụ.

Bà Nguyễn Thị Thanh Lịch, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Gia Lai đề nghị các Sở, ngành và địa phương liên quan tiến hành khảo sát, đề xuất các địa điểm phù hợp để phát triển kinh tế ban đêm, gắn với đặc thù văn hóa, kinh tế, xã hội của từng khu vực. Đồng thời, cần chú trọng mời gọi nhà đầu tư; tham mưu cơ chế, chính sách tạo điều kiện thuận lợi cho các mô hình kinh tế ban đêm phát triển bền vững. ■

Bãi biển Quy Nhơn có nhiều sản phẩm dịch vụ để thu hút khách về đêm

Gia Lai chuẩn bị cho Năm Du lịch Quốc gia 2026

UBND tỉnh Gia Lai vừa có cuộc họp với một số Sở, ngành, đơn vị để thống nhất các nội dung liên quan đến công tác chuẩn bị phục vụ Năm Du lịch Quốc gia 2026 do tỉnh Gia Lai đăng cai tổ chức.

Dự kiến chủ đề của Năm Du lịch Quốc gia - Gia Lai 2026 sẽ là "Gia Lai - Hội tụ bản sắc, Lan tỏa xanh", thể hiện sự kết nối giữa biển và cao nguyên, giữa văn hóa và thiên nhiên, giữa miền Trung và cả nước, hướng đến phát triển bền vững và hội nhập quốc tế. Theo kế hoạch, trong khuôn khổ Năm Du lịch Quốc gia - Gia Lai 2026, tỉnh Gia Lai sẽ chủ trì tổ chức 6 chuỗi sự kiện với hơn 100 hoạt động văn hóa, thể thao, giáo dục tiêu biểu. Bộ VHTTDL sẽ chủ trì tổ chức gần 20 hoạt động.

Phát biểu tại buổi làm việc, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Gia Lai Nguyễn Thị Thanh Lịch nêu rõ: "Năm Du lịch Quốc gia là sự kiện văn hóa, kinh tế, xã hội tiêu biểu, mang tầm vóc quốc gia và quốc tế. Để chuẩn bị cho sự kiện quan trọng này, Phó Chủ tịch UBND tỉnh đề nghị các Sở, ngành, đơn vị liên quan phối hợp với TP Huế trong tổ chức lễ bế mạc Năm Du lịch Quốc gia 2025 và tiếp nhận cờ đăng cai tổ chức năm 2026 vào ngày 20.12. Trong đó, clip giới thiệu về Gia Lai trình chiếu tại lễ bế mạc Năm Du lịch Quốc gia 2025 cần thể hiện rõ thông điệp xuyên suốt Năm Du lịch quốc gia - Gia Lai 2026 với chủ đề "Gia Lai - Hội tụ bản sắc, Lan tỏa xanh". Đồng thời, nêu bật những tiềm năng, thế mạnh, cảnh quan thiên nhiên, những nét văn hóa đặc sắc, độc đáo của đất và người Gia Lai với phong cách truyền thông mới để mời chào bạn bè, du khách trong và ngoài nước".

THU MINH

Đẩy mạnh liên kết giữa các tỉnh Tây Bắc mở rộng và TP.HCM

Năm 2025, với vai trò Trưởng nhóm Chương trình liên kết, hợp tác phát triển du lịch giữa các tỉnh Tây Bắc mở rộng và TP.HCM, tỉnh Điện Biên đã chủ trì phối hợp tổ chức, điều hành hiệu quả các hoạt động liên kết, hợp tác phát triển du lịch theo kế hoạch, góp phần tăng cường kết nối vùng và nâng cao sức hấp dẫn của chuỗi sản phẩm du lịch Tây Bắc.

Trong năm, nhóm hợp tác đã triển khai các hoạt động về quản lý nhà nước, phát triển sản phẩm theo kế hoạch. Trong đó nổi bật là chương trình khảo sát, hội thảo về trekking, hiking vùng Tây Bắc; khảo sát mô hình quản lý du lịch mạo hiểm tại Lâm Đồng; xúc tiến hợp tác du lịch giữa các tỉnh Tây Bắc mở rộng với Vân Nam (Trung Quốc). Nhiều địa phương đã đầu tư nâng cấp sản phẩm mới, đẩy mạnh khai thác du lịch mạo hiểm, du lịch cộng đồng, du lịch sinh thái, du lịch văn hóa gắn với bản sắc địa phương.

Hoạt động xúc tiến, quảng bá cũng được triển khai hiệu quả nhiều sự kiện văn hóa, thể thao và du lịch quy mô lớn được tổ chức tại Lào Cai, Sơn La, Phú Thọ, Tuyên Quang… tạo hiệu ứng lan tỏa, nâng cao hình ảnh điểm đến trong nước và quốc tế. Công tác truyền thông số được chú trọng, duy trì hiệu quả các nền tảng quảng bá chung của nhóm hợp tác. Tổng lượng du khách đến các tỉnh Tây Bắc mở rộng và TP.HCM năm 2025 đạt trên 90 triệu lượt, tăng 15% so với năm 2024.

Năm 2026 vai trò Trưởng nhóm được giao cho cho tỉnh Sơn La. Dự kiến năm 2026, nhóm tiếp tục triển khai nhiều hoạt động trong công tác quản lý Nhà nước về du lịch; hợp tác phát triển sản phẩm du lịch, quảng bá, xúc tiến du lịch; đào tạo nguồn nhân lực du lịch. Tiếp tục khảo sát phát triển sản phẩm du lịch nông nghiệp; khảo sát và hội thảo "Đánh thức tiềm năng xanh Tây Bắc"; kết nối hợp tác quốc tế với tỉnh Vân Nam (Trung Quốc); tổ chức Festival Tinh hoa Tây Bắc "Sắc màu Sơn La - Tây Bắc năm 2026" tại TP.HCM…

Việc liên kết phát triển du lịch giữa các tỉnh Tây Bắc mở rộng và Thành phố Hồ Chí Minh tiếp tục khẳng định vai trò quan trọng trong tạo dựng thương hiệu du lịch vùng, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế xã hội của các địa phương những năm tới.

L.HƯƠNG

Lần đầu tiên phát hiện "con đường thiêng" ở di sản Mỹ Sơn

Bài, ảnh: KHÁNH CHI

Lần đầu tiên tại khu di sản văn hóa thế giới Mỹ Sơn, giới chuyên môn đã làm xuất lộ dấu tích kiến trúc của con đường thiêng dẫn từ tháp K vào trung tâm thánh địa Mỹ Sơn, có độ dài hơn 150m. "Đây là vết tích của một trong những công trình kiến trúc chưa từng được biết đến ở Mỹ Sơn trong lịch sử tồn tại của khu di tích từ trước đến nay", giới chuyên môn nhận định.

Đợt khai quật nghiên cứu khảo cổ học kiến trúc đường dẫn ở phía Đông tháp K vào thánh địa Mỹ Sơn (xã Thu Bồn, TP Đà Nẵng) được triển khai từ tháng 7.2025 đến nay, và đã làm xuất lộ thêm những dấu tích rất có giá trị, từng bước xác định rõ ràng hơn về con đường thiêng ở thánh địa Mỹ Sơn của người Chăm pa xưa.

Xuất lộ dấu tích kiến trúc con đường thiêng dẫn từ tháp K vào khu trung tâm thánh địa Mỹ Sơn

Sự kiện khảo cổ rất quan trọng thời hiện đại

Ban quản lý Di sản Văn hóa thế giới Mỹ Sơn (BQL Mỹ Sơn) vừa tổ chức hội thảo báo cáo kết quả đợt khai quật kiến trúc đường dẫn từ tháp K vào thánh địa Mỹ Sơn, do BQL Mỹ Sơn phối hợp với Viện Khảo cổ học thực hiện từ tháng 7 đến 11.2025 theo Quyết định số 2104 của Bộ VHTTDL.

Kết quả bước đầu đã làm xuất lộ dấu tích kiến trúc con đường thiêng dẫn từ tháp K vào khu trung tâm thánh địa Mỹ Sơn với độ dài hơn 150m tính từ chân tháp K về phía Đông. Đây là vết tích của một trong những công trình kiến trúc chưa từng được biết đến ở Mỹ Sơn trong lịch sử tồn tại của di tích này từ trước đến nay. PGS.TS Ngô Văn Doanh, nguyên Phó Viện trưởng Viện Nghiên cứu Đông Nam Á cho biết, căn cứ các tư liệu khảo cổ và phân tích của các nhà chuyên môn có thể khẳng định đây là con đường thiêng dẫn vào di tích Mỹ Sơn. Sự độc đáo của con đường không chỉ thể hiện ở loại hình di tích kiến trúc mà còn ở vị trí con đường dẫn vào những khu đền tháp. Đây là những điều trước đây do những nguyên nhân khác nhau mà các nhà nghiên cứu người Pháp chưa từng biết tới. Cạnh đó, với sự phát hiện của năm vị trí khung cửa phía bên phải tường bao con đường cũng đặt ra nhiều vấn đề thú vị cần tiếp tục nghiên cứu.

Nhiều chuyên gia, nhà nghiên cứu và cơ quan quản lý khảo sát thực địa dấu tích con đường thiêng

"Kể từ khi người Pháp phát hiện khu đền tháp Mỹ Sơn vào cuối thế kỷ XIX, việc phát lộ con đường thiêng dẫn vào khu di tích Mỹ Sơn là sự kiện khảo cổ học quan trọng thời hiện đại", PGS.TS Ngô Văn Doanh khẳng định. Như đã thông tin trước đó, kiến trúc đường dẫn từ tháp K vào khu đền tháp trung tâm được BQL Mỹ Sơn và Viện Khảo cổ học nghiên cứu thăm dò lần đầu tiên vào tháng 6.2023 và khai quật lần đầu vào tháng 3.2024 với diện tích 220m^2. Còn đợt khai quật lần này có diện tích 770m^2 nhằm tiếp tục nghiên cứu làm rõ hơn về phế tích kiến trúc đường dẫn từ tháp K vào thánh địa Mỹ Sơn của người Chăm pa xưa. Trong lần khai quật này, di tích xuất lộ là một đoạn kiến trúc đường dẫn phía Đông tháp K dài 75m, có hướng Đông - Tây lệch về phía Bắc 45 độ. Kết quả này đã nâng tổng diện tích con đường đã được làm rõ tính từ chân tháp dài hơn 150m. Như vậy, với 1.010m^2 diện tích thăm dò, khai quật đã được thực hiện qua ba đợt, đến nay công tác khảo cổ đã làm xuất lộ rõ ràng một đoạn đường dài 150m tính từ chân tháp K về phía Đông.

Những giải mã bước đầu

Theo TS Nguyễn Ngọc Quý, Viện Khảo cổ học, người chủ trì khai quật, về cấu trúc con đường, đợt khai quật đã làm rõ di tích là một con đường đất cát tự nhiên có hai bức tường xếp gạch bo hai bên. Toàn bộ mặt cắt ngang con đường rộng phủ bì 9m, lòng đường rộng 7,9m, bề mặt bằng phẳng, cấu tạo từ cát sỏi và gạch vụn được đầm chặt, có độ dày từ 0,15 - 0,2m.

Một đoạn dấu tích kiến trúc đường thiêng

Tường bao được xây dựng bằng cách xếp gạch thành hàng đôi ở hai bên, giữa nhồi thêm gạch vỡ và đất. Móng tường rải đá và đầm nèn bằng bột gạch. Tường xếp theo kỹ thuật dưới to sau đó thu dần lên mặt trên đến khi hai viên gạch chạm nhau (với chiều rộng mặt trên khoảng 0,46m). Căn cứ vào các thanh đá cột, bậc cửa và đà cửa cùng lượng gạch bị đổ trong các hố thăm dò, khai quật có thể nhận định bức tường này được xếp cao khoảng 1m nhằm phân chia không gian ở trong lòng đường và bên ngoài. Những dấu tích còn lại trên hai bức tường bao phía Bắc và phía Nam tiếp tục được làm rõ ghi nhận tường Bắc được xây liền và cao độ móng cao hơn; tường Nam nằm trên nền địa hình thấp hơn và có tạo các cửa ra vào ở một số vị trí cố định.

Bức tường phía Bắc phần lớn bị xô đẩy theo hướng từ phía Bắc về phía Nam. Ở nhiều đoạn, dấu tích bức tường bị đổ từ phía ngoài vào trong lòng đường các hàng gạch xếp bị đổ vẫn còn ở nguyên vị trí. Do nằm ở vị trí giáp chân núi nên móng tường khá cạn. Bức tường phía Nam được xây dựng ở độ sâu hơn tường phía Bắc khoảng 20cm. Móng tường được xây dựng và lớp đầm gia cố cũng dày hơn. Điểm khác biệt lớn nhất ở đoạn tường này so với tường phía Bắc là trên từng đoạn cố định có đặt các bậc cửa để đi ra không gian phía ngoài con đường. Hiện tại, đã xác định có bốn vị trí được đặt các cửa cổng trên tường bao phía Nam. Vị trí các cửa ra vào hiện còn được đánh dấu bằng thanh đà cửa bằng đá có lỗ mộng vuông để dựng trụ đá và lỗ mộng tròn để đặt trụ xoay của cánh cửa gỗ.

> *Căn cứ các tư liệu khảo cổ và phân tích của các nhà chuyên môn có thể khẳng định đây là con đường thiêng dẫn vào di tích Mỹ Sơn. Sự độc đáo của con đường không chỉ thể hiện ở loại hình di tích kiến trúc mà còn ở vị trí con đường dẫn vào những khu đền tháp.*
>
> *Đây là những điều trước đây do những nguyên nhân khác nhau mà các nhà nghiên cứu người Pháp chưa từng biết tới. Cạnh đó, với sự phát hiện của năm vị trí khung cửa phía bên phải tường bao con đường cũng đặt ra nhiều vấn đề thú vị cần tiếp tục nghiên cứu.*
>
> **(PGS.TS NGÔ VĂN DOANH)**

Một đặc điểm khác của con đường dẫn đáng được lưu ý, cũng được làm rõ hơn từ cuộc khai quật này, đó là việc phát hiện bốn dấu tích cửa, cổng trên đoạn tường phía Nam của đường đi, trong khi đó không phát hiện một dấu tích cửa nào tương tự trên đoạn tường phía Bắc. Nếu tính cả dấu tích của một cửa, cổng đã được nhóm chuyên gia Ấn Độ phát hiện vào năm 2017 trước đó thì tổng số các cửa, cổng ở đoạn tường phía Đông là năm vết tích. Như vậy, trên chiều dài 132m của con đường có năm cửa dẫn từ đường dẫn ra, vào không gian thiêng bên ngoài. Theo tính toán, cứ khoảng 25-27m trên đoạn tường phía Đông sẽ có một cửa, cổng mở từ đường dẫn ra ngoài.

Bên cạnh sự hiện diện phổ biến của các loại gạch và đá xây dựng kiến trúc đường dẫn, đợt khai quật đã phát hiện một số mảnh vỡ của đồ đất nung và gốm men có niên đại từ thế kỷ X đến thế kỷ XII trong địa tầng ổn định. Điều đặc biệt đáng lưu ý là các di vật đều là mảnh vỡ và chỉ tìm thấy ở phía bên ngoài tường bao phía Bắc, nơi được xác định ở khu vực nằm ngoài không gian nghi lễ của di tích. Kết quả thăm dò, khai quật năm 2025 đã bổ sung những tư liệu rất có giá trị, góp phần xác định về chức năng tôn giáo của phế tích là con đường thiêng, con đường dẫn thần linh, vua chúa và tăng lữ Bà la môn giáo đi vào không gian thiêng thánh địa Mỹ Sơn ở khoảng thế kỷ XI - XII. Kết quả này đồng thời cũng mở ra một vấn đề khoa học mới, rằng Mỹ Sơn vẫn giữ vai trò là hạt nhân tôn giáo của Champa trong suốt tiến trình lịch sử; và không gian thiêng của Mỹ Sơn có những lúc mở rộng, hoặc thu hẹp tùy theo từng triều đại của các vị vua Champa.

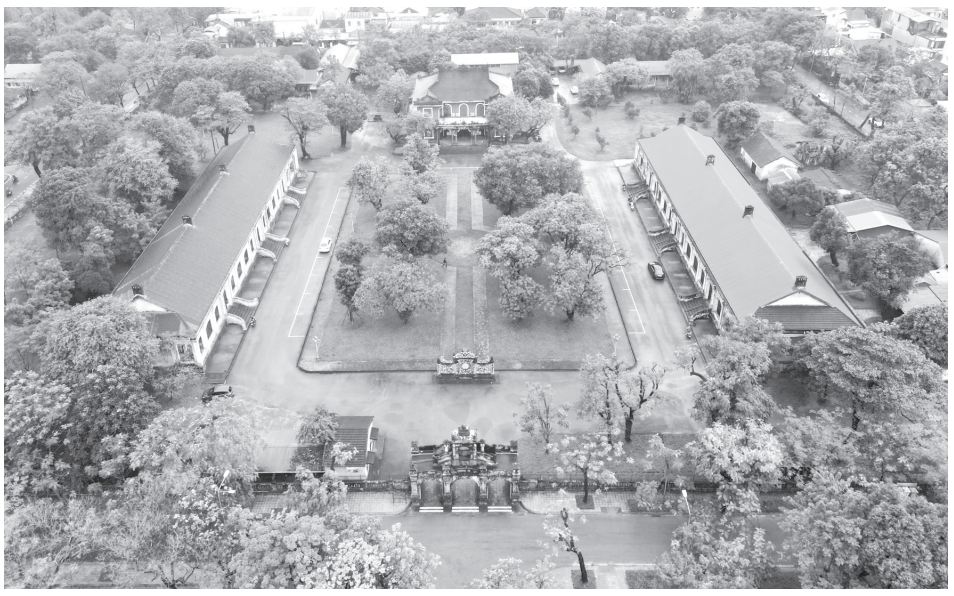
Những nghiên cứu so sánh bước đầu cũng ghi nhận con đường thiêng hay con đường hành lễ liên quan đến các nghi lễ Ấn Độ giáo mới được phát hiện ở khu di tích Mỹ Sơn là duy nhất trong hệ thống di tích văn hóa Champa, khác hẳn với các địa điểm khác, bởi đây là con đường dẫn vào một khu di tích. Ở những di tích khác, những con đường được thiết kế theo trục đi thẳng từ ngoài vào đền tháp trung tâm. Tại hội nghị, nhiều ý kiến đã đề xuất cơ quan chức năng cần có kế hoạch tiếp tục khai quật, nghiên cứu nhằm làm rõ quy mô, cấu trúc và diện mạo của con đường thiêng, đưa di tích này từ lòng đất Mỹ Sơn ra ánh sáng để du khách trong nước và quốc tế, những người quan tâm đến di sản văn hóa Champa nói chung và Mỹ Sơn nói riêng có thể có những hiểu biết cặn kẽ hơn về di tích. Đây cũng là nội dung công việc cụ thể góp phần chuẩn bị cho thực hiện dự án tu bổ, bảo quản nhằm phát huy tốt hơn giá trị lịch sử văn hóa di tích; tổ chức đưa đón du khách theo đúng con đường di sản người Chăm đã để lại, giúp du khách có cái nhìn rõ ràng hơn về thánh địa Mỹ Sơn và văn hóa Champa trong lịch sử.

Ông Nguyễn Công Khiết, Phó Giám đốc BQL Mỹ Sơn cho biết, thời gian tới, đơn vị và Viện Khảo cổ học sẽ tiếp tục xây dựng chương trình hợp tác nghiên cứu làm rõ quy mô, cấu trúc và diện mạo của toàn bộ con đường trong bối cảnh tổng thể khu di tích Mỹ Sơn.■

Di tích Cơ Mật viện sẽ thành không gian sáng tạo, thể nghiệm

● **SƠN THÙY**

Di tích Cơ Mật viện triều Nguyễn ở phía Đông Nam ngoài Hoàng thành Huế vừa được tổ chức nhiều hoạt động văn hóa, nghệ thuật và dự kiến sẽ xây dựng thành không gian sáng tạo, góp phần tạo điểm đến văn hóa, du lịch của Huế.

Không gian tổng thể di tích Cơ Mật viện triều Nguyễn nhìn từ trên cao

Học sinh trải nghiệm các hoạt động giáo dục di sản tại di tích Cơ Mật viện

Di tích Cơ Mật viện tại số 33 Tống Duy Tân, phường Phú Xuân, TP Huế hiện cũng là trụ sở của Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế. Cuối năm 2025, Trung tâm sẽ chuyển đến cơ sở làm việc mới, đồng thời triển khai phát huy giá trị di tích Cơ Mật viện thành không gian sáng tạo di sản, văn hóa, nghệ thuật.

Cơ Mật viện cùng với Nội các được hình thành từ thời vua Minh Mạng triều Nguyễn, là hai đơn vị hành chính quan trọng. Theo nhà nghiên cứu Nguyễn Xuân Hoa, Cơ Mật viện là nơi tập trung các vị đại thần quan trọng nhất của triều đình cùng với nhà vua bàn và định hướng những việc hệ trọng nhất của quốc gia. Dưới triều Nguyễn, dưới vua không có tể tướng, vua phải trực tiếp điều hành công việc và bên dưới có sáu Bộ. Cơ Mật viện chính là đơn vị trung gian giữa vua và sáu Bộ.

Ban đầu, Cơ Mật viện từng có trụ sở ở bên trong Tử Cấm thành rồi qua các địa điểm khác nhau. Đến năm 1903, Cơ Mật viện được xây dựng trên khuôn viên nền chùa Giác Hoàng xưa, là công trình khá quy mô vào thời điểm đó. Sau này thường được gọi là Tam Tòa. Ông Hoàng Việt Trung, Giám đốc Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế cho biết, theo định hướng của TP Huế nơi đây sẽ có không gian sáng tạo, giao lưu văn hóa nghệ thuật kết hợp với dịch vụ. Sau khi Trung tâm chuyển đến cơ sở làm việc mới, đơn vị có nhiệm vụ bảo tồn và phát huy giá trị di tích Cơ Mật viện, nên sẽ triển khai các hoạt động để biến nơi đây trở thành không gian văn hóa sáng tạo của Huế.

Theo ông Hoàng Việt Trung, đơn vị sẽ phối hợp với các đối tác để tổ chức các chương trình, các hoạt động văn hóa, mời gọi các nghệ sĩ, họa sĩ đến trình diễn; tạo điều kiện để sinh viên các trường âm nhạc, nghệ thuật đến trình diễn, vừa phục vụ du khách nhưng cũng huy động nguồn xã hội hóa để "nuôi dưỡng" nghệ thuật theo hướng bền vững; đặc biệt là tạo ra mô hình sinh thái mà các tổ chức, đơn vị, cá nhân cùng tham gia. "Kết hợp với không gian của Bảo tàng Cổ vật Cung đình Huế trong tương lai, di tích Quốc Tử Giám triều Nguyễn sau khi trùng tu và Cơ Mật viện sẽ tạo thành trục không gian văn hóa đặc sắc, góp phần tôn vinh và lan tỏa di sản Huế. Chúng tôi kỳ vọng không gian này sẽ là điểm đến hấp dẫn, góp phần quan trọng cho phát triển đô thị di sản trong tương lai", ông Trung chia sẻ.

Nhà nghiên cứu Nguyễn Xuân Hoa cũng cho rằng, việc định hướng tổ chức trung tâm sáng tạo, thể nghiệm liên quan đến di sản ở Cơ Mật viện là phù hợp. "Tôi nghĩ rằng từ một di tích trọng yếu của triều Nguyễn xưa trở thành một thiết chế văn hóa hội nhập vào đời sống xã hội thì nó sẽ tạo ra năng lực sáng tạo mới, làm tăng thêm vị thế của di sản Huế", ông Nguyễn Xuân Hoa nhận định. Khởi động cho không gian văn hóa sáng tạo ở Cơ Mật viện, từ cuối tháng 11 vừa qua, Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế đã phối hợp với Trường Đại học Nghệ thuật Huế và các đơn vị liên quan tổ chức các hoạt động như triển lãm tư liệu, hình ảnh với chủ đề "Cơ Mật viện triều Nguyễn (1834-1945): Hành trình không gian và dấu ấn triều chính"; chương trình giáo dục di sản "Khám phá Cơ Mật viện và trải nghiệm các loại hình di sản Huế"; triển lãm mỹ thuật "Nét Huế 3"…

Theo Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế, ban đầu không gian văn hóa sáng tạo ở Cơ Mật viện sẽ mở cửa đón khách tham quan miễn phí. ■

NHÀ HÁT NGHỆ THUẬT ĐƯƠNG ĐẠI VIỆT NAM:

Hình mẫu tiên phong trong đổi mới nghệ thuật biểu diễn

● **TRUNG NGHĨA**

Trên bức tranh rực rỡ của ngành nghệ thuật biểu diễn, Nhà hát Nghệ thuật Đương đại Việt Nam là một trong những điển hình về đổi mới, sáng tạo. Chính tinh thần thi đua đã trở thành động lực thôi thúc tập thể cán bộ, nghệ sĩ thực hiện hàng trăm chương trình nghệ thuật chất lượng, vừa thực hiện tốt nhiệm vụ chính trị, vừa đẩy mạnh biểu diễn doanh thu, mở rộng thị trường, đóng góp tích cực cho sự phát triển của ngành công nghiệp văn hóa.

Nhà hát Nghệ thuật Đương đại Việt Nam - hình mẫu trong đổi mới nghệ thuật

Cân bằng nhiệm vụ, bản sắc và hiệu quả thị trường

Với lịch sử hình thành từ Đoàn Ca múa Nhân dân Trung ương năm 1951, Nhà hát Nghệ thuật Đương đại Việt Nam đã kế thừa và phát huy truyền thống thi đua của ngành văn hóa nghệ thuật, biến phong trào thi đua thành sức mạnh nội lực, tạo động lực cho đổi mới và phát triển, đặc biệt trong giai đoạn 2021-2025.

Năm 2025, nhờ phát huy tinh thần thi đua ấy, Nhà hát đã duy trì tốt hoạt động chuyên môn, bảo đảm chất lượng các chương trình và hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao. Giám đốc Nhà hát, Nguyễn Thị Quỳnh Trang, cho biết: Đơn vị đã tổ chức thành công 750 buổi biểu diễn, bao gồm các chương trình phục vụ nhiệm vụ chính trị, sự kiện đối ngoại, biểu diễn cho vùng sâu vùng xa, biểu diễn doanh thu, chương trình du lịch và đặt hàng...

Các chương trình đều bảo đảm chất lượng nghệ thuật, an toàn kỹ thuật, đúng tiến độ, được lãnh đạo Bộ VHTTDL, các cơ quan, tổ chức cùng khán giả đánh giá cao. Nhiều chương trình quy mô lớn, mang tính chính trị - ngoại giao quan trọng, đã được Nhà hát dàn dựng thành công. Có thể kể đến: Chương trình kỷ niệm 50 năm Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước; Kỷ niệm 80 năm Ngày truyền thống Ngành Văn hóa; Ngày Môi trường Thế giới; Đại hội thi đua yêu nước Bộ VHTTDL... Các hoạt động biểu diễn doanh thu, xã hội hóa và biểu diễn định kỳ tại Không gian Văn hóa Việt tiếp tục duy trì ổn định, thu hút hàng trăm nghìn lượt khán giả, đặc biệt là du khách quốc tế.

Trong bối cảnh đổi mới cơ chế quản lý văn hóa - nghệ thuật theo hướng tự chủ, Nhà hát Nghệ thuật Đương đại Việt Nam đã biến phong trào thi đua thành động lực để thực hiện thành công cơ chế tự chủ tài chính theo tinh thần Nghị định 60/2021/NĐ-CP của Chính phủ. Nhờ thi đua sáng tạo, giai đoạn 2021-2025, Nhà hát đã đạt doanh thu ấn tượng, vượt kế hoạch Bộ giao từ 120-250%, với mức tăng trưởng đều đặn qua các năm. Nhà hát đã chứng minh mô hình "tự chủ nhưng không thương mại hóa nghệ thuật".

Từ những thành tích này, Nhà hát đã được tặng thưởng Cờ Thi đua của Chính phủ vào các năm 2021 và 2024; Huân chương Độc lập Hạng Nhì vì thành tích đặc biệt xuất sắc trong công tác, góp phần vào sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ Tổ quốc (năm 2021); Bằng khen vì có thành tích tiêu biểu, xuất sắc trong công tác giai đoạn 2021-2025, cùng nhiều Bằng khen của Bộ trưởng Bộ VHTTDL và các tỉnh, thành trong cả nước vì thành tích xuất sắc trong công tác tổ chức biểu diễn... Đây là phần thưởng xứng đáng cho phong trào thi đua sôi nổi và hiệu quả.

Thi đua sáng tạo nghệ thuật - khẳng định bản sắc

Với phong trào thi đua sáng tạo nghệ thuật, Nhà hát Nghệ thuật Đương đại Việt Nam đã xây dựng được bản sắc riêng biệt; nghiên cứu và dàn dựng các tiết mục ca múa nhạc đương đại, dựa trên chất liệu văn hóa dân tộc truyền thống, khai thác nguồn cảm hứng bất tận từ âm nhạc, vũ điệu, trang phục, nhạc cụ và phong tục của các vùng miền.

Các chương trình như: *Sắc màu Văn hóa Việt Nam, Khát vọng Việt Nam, Như cánh vạc bay, Ký ức Điện Biên, Vĩnh Linh - Dấu ấn bảy thập kỷ*... là minh chứng điển hình cho sự kết hợp sáng tạo giữa chất liệu truyền thống (âm nhạc, hình tượng văn hóa dân gian) và ngôn ngữ biểu diễn đương đại (ánh sáng, visual mapping, âm nhạc điện tử, múa đương đại).

Những tiết mục được dàn dựng dựa trên nền tảng dân gian như *Lửa tình Cao Nguyên, Nón lá áo dài, Guốc mộc*... đã thể hiện rõ sự hòa quyện giữa tinh thần dân tộc và hơi thở hiện đại. Các biên đạo và nghệ sĩ trẻ đã mạnh dạn thử nghiệm hình thức dàn dựng hiện đại, ứng dụng các kỹ thuật biểu diễn tiên tiến.

Bên cạnh đó, đội ngũ sáng tạo đã không ngừng học hỏi để làm chủ công nghệ sân khấu hiện đại. Các yếu tố như sân khấu ảo 3D, video mapping, hiệu ứng laser, ánh sáng lập thể và trình chiếu tương tác đã được tích hợp khéo léo trong các chương trình biểu diễn quy mô lớn. Đặc biệt, việc sử dụng drone và visual mapping trong các tiết mục múa tập thể đã góp phần nâng tầm quy mô dàn dựng, tạo nên những hình ảnh sống động, hoành tráng trên không gian sân khấu rộng lớn.

Nhà hát cũng tích cực tham gia các đề án, chương trình của Bộ VHTTDL về chuyển đổi số trong lĩnh vực nghệ thuật biểu diễn, triển khai dàn dựng chương trình sử dụng công nghệ kỹ thuật số, phát sóng trực tuyến và tạo kho dữ liệu số các tác phẩm tiêu biểu. Hoạt động này đã giúp lưu giữ và phổ biến di sản nghệ thuật, mở ra hướng khai thác thương mại mới, gắn nghệ thuật với kinh tế số và truyền thông đa nền tảng.

Nhờ tinh thần thi đua trong sáng tạo nghệ thuật, thông qua việc đầu tư nghiêm túc về nội dung, nghệ thuật và kỹ thuật dàn dựng, các chương trình biểu diễn đối ngoại của Nhà hát đã góp phần nâng cao hình ảnh quốc gia, quảng bá hiệu quả giá trị văn hóa Việt Nam ra thế giới, thúc đẩy giao lưu nhân dân. Đồng thời, bằng việc chuyển hóa nghệ thuật biểu diễn thành sản phẩm văn hóa có giá trị kinh tế, Nhà hát đã cụ thể hóa chủ trương biến văn hóa thành động lực phát triển bền vững. Qua đó, Nhà hát Nghệ thuật Đương đại Việt Nam đã trở thành một trong những đơn vị tiên phong hiện thực hóa mối liên kết giữa nghệ thuật - du lịch - kinh tế sáng tạo, góp phần đưa văn hóa trở thành một trụ cột quan trọng của phát triển bền vững đất nước trong thời kỳ mới.

Có thể nói, chính phong trào thi đua yêu nước đã trở thành "chìa khóa" để Nhà hát Nghệ thuật Đương đại Việt Nam đạt được những thành tích rực rỡ, trở thành "hình mẫu" trong đổi mới nghệ thuật biểu diễn, đồng thời khẳng định vai trò tiên phong trong phát triển công nghiệp văn hóa và ngoại giao văn hóa thời kỳ hội nhập. ■

NSƯT NGUYỄN HẢI LINH:

Gương điển hình tiên tiến trong đổi mới quản lý và phát huy giá trị nghệ thuật dân tộc

Gắn bó gần trọn cuộc đời với Nhà hát Ca, Múa, Nhạc Quốc gia Việt Nam, NSƯT Nguyễn Hải Linh - Giám đốc Nhà hát, là tấm gương điển hình trong lao động sáng tạo và đổi mới quản lý trong lĩnh vực văn hóa nghệ thuật. Sinh ra và lớn lên tại khu tập thể của Nhà hát, từ những năm tháng tuổi thơ thấm đẫm tiếng đàn, lời ca, ông đã sớm hình thành tình yêu sâu sắc với nghệ thuật và chọn con đường cống hiến lâu dài cho Nhà hát - "ngôi nhà lớn" của nhiều thế hệ nghệ sĩ.

Trên cương vị Giám đốc, NSƯT Nguyễn Hải Linh luôn thể hiện tinh thần trách nhiệm cao, tận tâm gìn giữ truyền thống vẻ vang hơn 70 năm của Nhà hát, đồng thời chủ động tìm hướng đi mới để nghệ thuật dân tộc thích ứng với yêu cầu của thời đại.

Một trong những dấu ấn nổi bật trong tư duy quản lý của ông là quan điểm bảo tồn nghệ thuật truyền thống phải gắn liền với sáng tạo và phát triển. Từ định hướng này, nhiều chương trình nghệ thuật của Nhà hát đã mạnh dạn kết hợp tinh hoa âm nhạc thế giới với nhạc cụ truyền thống Việt Nam, tạo nên những tác phẩm vừa giữ được tinh thần nguyên tác, vừa mang đậm bản sắc văn hóa dân tộc.

Bên cạnh nhiệm vụ biểu diễn, Nhà hát dưới sự điều hành của NSƯT Nguyễn Hải Linh còn chú trọng sưu tầm, bảo tồn và phát triển nghệ thuật ca múa nhạc dân gian các dân tộc, đồng thời hướng tới xây dựng các sản phẩm nghệ thuật chất lượng cao gắn với du lịch văn hóa. Ông tâm niệm, nghệ thuật muốn "sống vững" cần phát huy giá trị đặc sắc của mình trong điều kiện thực tiễn, biến nghệ thuật thành nguồn lực tinh thần và tài nguyên văn hóa phục vụ phát triển bền vững.

NSƯT Nguyễn Hải Linh

Với tư duy đổi mới và sáng tạo trong quản lý, cùng sự tâm huyết dành cho nghệ thuật dân tộc, NSƯT Nguyễn Hải Linh là một gương điển hình tiên tiến, góp phần lan tỏa giá trị văn hóa Việt Nam trong thời kỳ hội nhập và phát triển.

NGỌC NHIÊN

(Vụ Tổ chức cán bộ, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch thực hiện)

Truyền thông cho phim Việt, không thể xem nhẹ

● THÙY TRANG

Trong nhiều năm, câu chuyện "hay nhưng khó bán vé" luôn đeo bám dòng phim nghệ thuật Việt Nam. Dù được đánh giá cao về sáng tạo, được giới chuyên môn khen ngợi, mang ra quốc tế tham dự nhiều giải thưởng điện ảnh - nhưng khi trở về phòng vé nội địa, doanh thu phim lại thấp một cách trầy trật.

Từ *Quán Kỳ Nam,* nhìn lại câu chuyện truyền thông phim nghệ thuật

TS Bùi Quốc Liêm, giảng viên Truyền thông chuyên nghiệp (Đại học RMIT Việt Nam) nhận xét: "Khoảng cách giữa bản sắc và lợi nhuận đang ngày càng trở thành bài toán sống còn. Vấn đề không phải phim nghệ thuật kém hấp dẫn, mà là làm sao để giữ chất điện ảnh và vẫn đạt hiệu quả thương mại. Nếu không có chiến lược truyền thông đúng cách, thậm chí từ giai đoạn khởi động dự án, phim gần như chắc chắn hụt hơi".

Minh chứng mới nhất là *Quán Kỳ Nam*, bộ phim nhận nhiều lời khen về ngôn ngữ điện ảnh và giá trị văn hóa, tương tự trường hợp *Song lang* trước đây (đều của đạo diễn Leon Lê). Dù sở hữu bối cảnh chỉn chu, giàu chất Sài Gòn thập niên 80, bộ phim vẫn bán được ít vé. TS Bùi Quốc Liêm phân tích, nguyên nhân không nằm ở chất lượng mà ở định vị truyền thông sai và rào cản hệ thống rạp. Khi quảng bá, phim bị đóng khung trong hình ảnh một Sài Gòn hoài cổ - một lớp vỏ đẹp nhưng vô tình khiến khán giả đại chúng nghĩ rằng đây là tác phẩm "kén người xem", thiên về hoài niệm hơn là câu chuyện cảm xúc phổ quát. Trong khi đó, hệ thống rạp thương mại vốn ưu tiên suất chiếu cho bom tấn, khiến phim nghệ thuật bị thu hẹp thời gian trụ rạp, mất cơ hội tạo hiệu ứng truyền miệng.

Một khảo sát được ông dẫn chứng cho thấy người đi xem phim tại Việt Nam dưới 30 tuổi chiếm đa số, đặc biệt nhóm 20-29 tuổi. Đáng chú ý, 77% đi xem theo nhóm bạn bè, cho thấy yếu tố cộng đồng là động lực chính - điều mà phim nghệ thuật gần như không thể cạnh tranh với các phim giải trí. Vì vậy, ông cho rằng, kỳ vọng chinh phục toàn bộ thị trường là không thực tế; thay vào đó, nhà sản xuất phải xây dựng một tệp khán giả cốt lõi là nhóm yêu điện ảnh, trân trọng văn hóa và sẵn sàng đồng hành từ đầu.

Để hình thành cộng đồng đó, chiến lược phải bắt đầu từ tiền kỳ: Gây quỹ cộng đồng (crowdfunding), chia sẻ hậu trường, kể câu chuyện thương hiệu đạo diễn. Khi khán giả thấy mình là một phần hành trình của bộ phim, họ sẽ trở thành lực lượng truyền thông hiệu quả nhất. Song song đó, chiến lược marketing cũng cần chuyển đổi từ việc nhấn vào đề tài chuyên biệt sang kể câu chuyện phổ quát về cảm xúc và giá trị văn hóa, tận dụng video ngắn, hậu trường và các chiến dịch lan truyền sáng tạo để biến khán giả thành kênh truyền thông. Cuối cùng, phân phối đa kênh là bước bắt buộc: Sau giai đoạn chiếu rạp tạo tiếng vang, nhanh chóng triển khai VOD (video on demand), streaming và các sự kiện chiếu đặc biệt để tối ưu vòng đời tác phẩm.

Liên Bỉnh Phát và Đỗ Thị Hải Yến trong phim "Quán Kỳ Nam", phim hiện đang được chiếu ở rạp với số lượng suất khá ít ỏi **Ảnh: NSX**

Bài học từ những người trong nghề

Đạo diễn Lý Hải - người nổi tiếng với việc tự sản xuất và tự truyền thông cho phim của mình - đã thẳng thắn cho rằng: Truyền thông cho phim Việt hiện nay "không hề rẻ, mà phải có chiến lược đúng cách". Chi phí marketing thường chiếm tỷ lệ khá lớn trong tổng ngân sách và nếu không sẵn sàng đầu tư, phim gần như không thể tiếp cận thị trường đúng nghĩa.

Ở góc nhìn của dòng phim nhà nước, NSƯT - đạo diễn Đặng Thái Huyền đã trải nghiệm một quy trình hoàn toàn khác khi thực hiện *Mưa đỏ*: "Từ trước đến nay, phim nhà nước thường gặp tình trạng làm xong là hết tiền truyền thông hoặc nói cách khác là chúng ta không quá quan trọng đến yếu tố truyền thông, nên tác phẩm không có cơ hội bước ra trước khán giả. Nó giống như một cô gái đẹp nhưng thiếu xiêm y lộng lẫy", nữ đạo diễn nói.

Với *Mưa đỏ*, ê kíp đã rất chú trọng yếu tố này. Ngay từ khi chọn bối cảnh, tập luyện, phim đã có thông tin đều đặn trên báo chí. Đó không phải chiến dịch lớn nhưng là bước thay đổi tư duy quan trọng: Coi truyền thông như một phần trong cấu trúc làm phim, chứ không phải công đoạn sau cùng. "Bất kỳ tác phẩm điện ảnh nào cũng phải bắt đầu từ câu chuyện đủ hay, đủ mạnh. Kịch bản là gốc, sau đó là đội ngũ sáng tạo tâm huyết và sự đầu tư đúng mức để hiện thực hóa ý tưởng. Ba yếu tố đó là nền tảng; còn điểm rơi thời điểm, may mắn, trào lưu chỉ là phần hỗ trợ", theo NSƯT Thái Huyền.

Chị lấy ví dụ tiếp về *Mưa đỏ* - bộ phim ra mắt đúng dịp kỷ niệm lịch sử, tạo lợi thế truyền thông tự nhiên. Nhưng ngay cả khi "ngày vàng" qua đi, phim vẫn giữ được sức nóng, khán giả xem đi xem lại. "Điểm rơi là một phần, nhưng nếu câu chuyện không đủ mạnh, khán giả sẽ không quay lại" chị nói thêm.

Về truyền thông, đạo diễn Đặng Thái Huyền khẳng định vai trò quan trọng trong việc đưa tác phẩm văn hóa đến gần công chúng: Truyền thông giúp khán giả biết tới phim, tiếp xúc với phim và có cơ hội được chạm đến cảm xúc đầu tiên. Tuy nhiên, chị cũng nhấn mạnh rằng truyền thông không thể cứu một bộ phim dở. Một chiến dịch mạnh có thể kéo phim lên trong những ngày đầu, nhưng sau đó, chỉ chất lượng phim và truyền miệng mới quyết định đường dài.

Từ kinh nghiệm quốc tế, giảng viên Truyền thông chuyên nghiệp Đại học RMIT Việt Nam chỉ ra ba mô hình đáng tham khảo. Ở Mỹ, trường hợp A24 là ví dụ điển hình: Hãng xây dựng được thương hiệu nhà sản xuất uy tín, tập trung chiến lược hit-driven, chọn đúng dự án và tối ưu chi phí để bảo đảm rủi ro thấp nhưng hiệu quả cao. Hàn Quốc cho thấy sức mạnh của giải thưởng quốc tế như một công cụ tiếp thị toàn cầu. Thành công của *Ký sinh trùng (Parasite)* biến một tác phẩm nghệ thuật thành hiện tượng thương mại nhờ hiệu ứng từ Cannes và Oscar. Trong khi đó, Đài Loan lại nổi bật với việc khai thác tài sản trí tuệ (IP - intellectual property, như kịch bản, nhân vật, bối cảnh hoặc thương hiệu phim có thể khai thác để sản xuất tiếp hoặc chuyển thể) và bán quyền phiên bản làm lại (remake) cho các thị trường khu vực, biến tác phẩm thành tài sản trí tuệ có vòng đời dài và tạo thêm nguồn thu…

Việt Nam hoàn toàn có thể học theo hướng này: Định vị lại thông điệp phim, xây dựng thương hiệu đạo diễn, kiểm soát chi phí, tích hợp gây quỹ cộng đồng, tăng cường marketing sáng tạo, mở rộng phân phối đa nền tảng và song song đặt mục tiêu giải thưởng quốc tế để nâng tầm giá trị. Khi được đầu tư đúng, truyền thông sẽ là chiếc cầu nối đưa phim đến công chúng, lan tỏa văn hóa và tạo lực đẩy cho doanh thu. ■

Ra mắt sách ảnh *80 năm, một Việt Nam vững tin*

Vừa qua, nghệ sĩ nhiếp ảnh Nguyễn Á đã ra mắt tập sách ảnh và triển lãm *80 năm, một Việt Nam vững tin*. Tại buổi giao lưu ra mắt, công chúng đã được lắng nghe những câu chuyện từ nhân vật thực tế bước ra từ tác phẩm. Đó là bà Trần Tố Nga từng là phóng viên và bị nhiễm chất độc da cam/dioxin; Thiếu tướng, PGS. TS, Thầy thuốc Nhân dân Nguyễn Hồng Sơn; Thượng tá, phi công, Phó Chủ nhiệm Chính trị Trung đoàn không quân 935 thuộc Sư 370 Đặng Đình Kiên...

80 năm, một Việt Nam vững tin gồm hơn 200 bức ảnh được ghi lại trong 5 năm rong ruổi khắp đất nước, từ biên giới phía Bắc đến mũi Cà Mau. Theo tác giả, mỗi bức ảnh là một câu chuyện về lòng yêu nước, tinh thần kiên cường và tình tương thân của người Việt Nam qua nhiều thập kỷ. Đây không chỉ là tập hợp dữ liệu giá trị mà còn là hành động cảm xúc đầy nhân văn được kể bằng ánh sáng và hình ảnh. Nguyễn Á cho biết, tiến trình thực hiện sách là dịp trở về với những cội nguồn giá trị, nhấn mạnh thông điệp quan trọng của hòa bình, tình yêu quê hương và tin tưởng vào một tương lai tươi đẹp của đất nước.

Đặc biệt, nghệ sĩ nhiếp ảnh Nguyễn Á được Viện Kỷ lục Việt Nam trao tặng danh hiệu Kỷ lục gia thực hiện 3 bộ sách ảnh chân thực, xúc động và hào hùng về cựu chiến binh, các khối lực lượng vũ trang và quần chúng nhân dân tham gia diễu binh, diễu hành trong 3 kỳ đại lễ của đất nước trong 2 năm 2024-2025.

HỒNG HẠNH

CHO THUÊ NHÀ ONLINE:

Cẩn trọng với những "vị khách sộp"

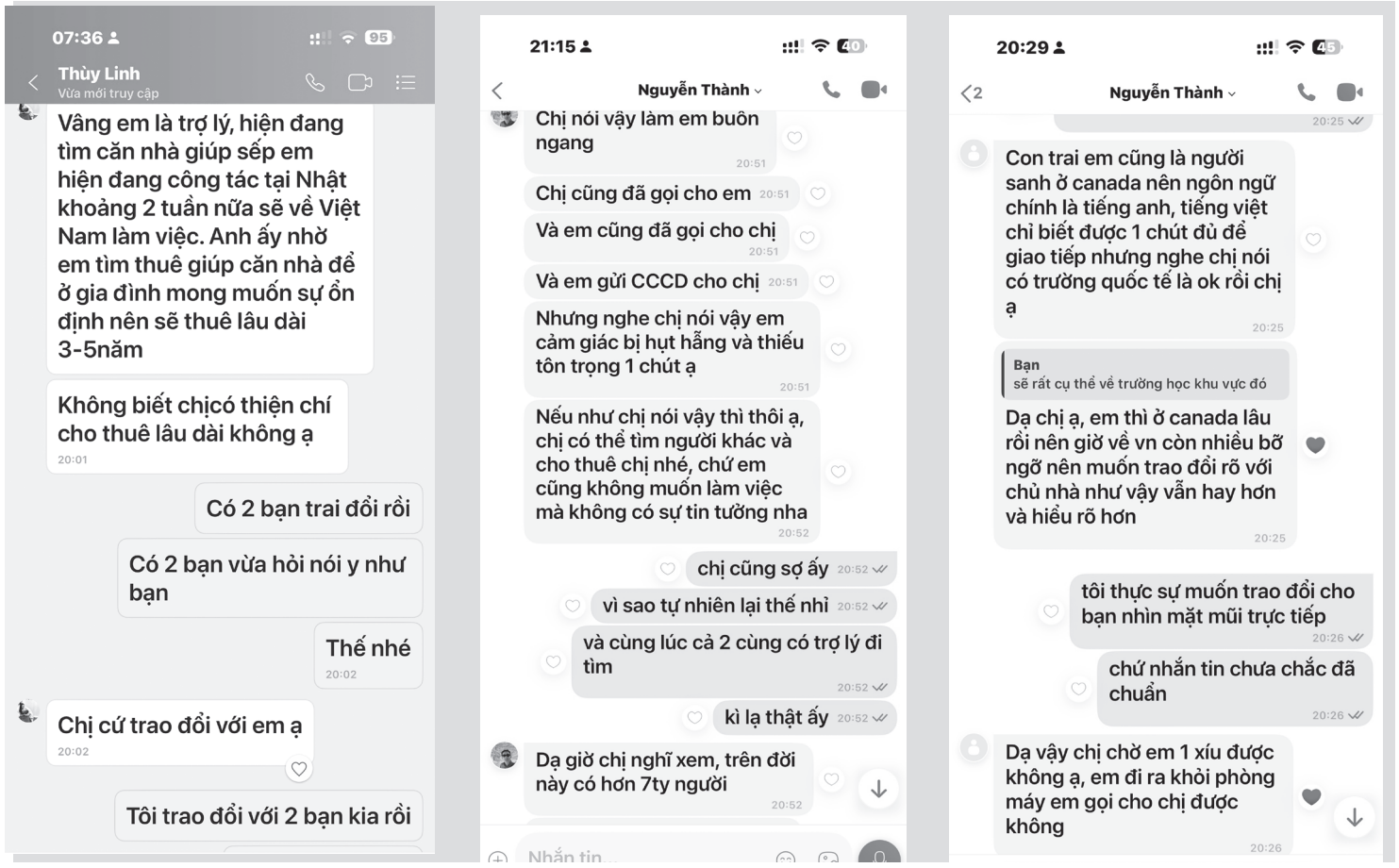
● THÚY HIỀN

Trong nhịp sống đô thị và làn sóng dịch chuyển lao động, kinh doanh xuyên biên giới, việc cho thuê nhà qua mạng xã hội đã trở thành một thói quen phổ biến của nhiều gia đình, cá nhân. Tuy nhiên, phía sau sự tiện lợi của công nghệ số là những biến thể đáng lo ngại trong quan hệ xã hội lẫn niềm tin cộng đồng. Câu chuyện về những "vị khách sộp" xuất hiện dồn dập trên không gian mạng không chỉ là vấn đề an ninh tài chính, mà còn phản ánh những thách thức mới đối với văn hóa ứng xử, sự tỉnh táo và khả năng tự bảo vệ của người dân trước các thủ đoạn lừa đảo ngày càng tinh vi trong đời sống xã hội hiện đại.

"Khách sộp" xuất hiện quá nhanh

Một ngày đầu tháng 12, chị T. đăng tin cho thuê căn hộ lên một vài nhóm Facebook và nền tảng mạng xã hội. Chưa kịp thoát khỏi màn hình, điện thoại đã liên tục đổ chuông. Chỉ trong chưa đầy 10 phút, chị T. nhận tới bốn, năm lời hỏi thuê với nội dung gần như giống hệt nhau: "Em là trợ lý sếp đang công tác ở Nhật, khoảng hai tuần nữa sếp về nước. Sếp muốn thuê căn hộ đầy đủ tiện nghi, chị cho em xin thêm ảnh và thông tin chi tiết nhé"; "Bên em đang ở Đài Loan, chuẩn bị đưa gia đình về Việt Nam sinh sống, cần thuê gấp căn hộ cho mẹ và con. Nếu hợp, em chuyển cọc ngay để giữ nhà"; "Anh sống ở Mỹ, chỉ về Việt Nam để điều hành chi nhánh, thuê vừa ở vừa làm văn phòng đại diện nên cần chỗ ổn định lâu dài"…

Nghe qua, ai cũng dễ lầm tưởng đang gặp khách "sộp": Không mặc cả giá, không đắn đo điều kiện, chỉ đưa ra một yêu cầu duy nhất là… chuyển khoản giữ chỗ trước. Điểm chung đáng chú ý là không ai thực sự quan tâm đến việc xem nhà trực tiếp. Mọi thứ đều được chấp nhận qua ảnh chụp, video, thậm chí chỉ qua vài dòng mô tả.

Một số trao đổi qua tin nhắn của các "khách sộp" với giọng điệu giống hệt nhau

Chị T. bày tỏ mong muốn được gặp mặt, ít nhất là một cuộc gọi video để xác nhận thông tin, phía bên kia tìm cách né tránh: Đang ở nước ngoài, đang họp, hoặc ở nơi không tiện mở camera. Thay vào đó, họ liên tục đề nghị chuyển cọc ngay "cho chị yên tâm". Có người còn gửi kèm ảnh chụp màn hình giao dịch với đầy đủ mã số, thời gian và tên ngân hàng. Nếu chỉ nhìn vào những hình ảnh ấy, không ít chủ nhà sẽ tin rằng tiền đã "trên đường" về tài khoản. Và đó cũng chính là thời điểm "màn hai" của vở kịch bắt đầu.

Khi chị T. phản hồi rằng chưa thấy tiền vào tài khoản, "trợ lý" lập tức giải thích với giọng điệu hết sức tự tin: Do khoản tiền được chuyển từ nước ngoài nên hệ thống ngân hàng cần thời gian xác minh. "Ngân hàng báo là chị phải chuyển lại một khoản nhỏ để mở hạn mức. Chị cứ chuyển tạm 5 triệu đồng, xong là tiền bên em sẽ vào ngay", người này thuyết phục.

Một đối tượng khác đề nghị chi tiết hơn: "Để em hướng dẫn chị thao tác trực tiếp trên điện thoại. Chị mở ứng dụng ngân hàng rồi chia sẻ màn hình, em sẽ chỉ từng bước để xác nhận giao dịch quốc tế".

Trên thực tế, nếu tiếp tục làm theo những hướng dẫn này, chủ nhà rất dễ rơi vào hai nguy cơ lớn: Thứ nhất, nạn nhân có thể bị dẫn dụ bấm vào các đường link được giới thiệu là "cổng thanh toán" hoặc "trung tâm chuyển tiền quốc tế". Những trang web giả mạo thường có giao diện gần như giống hệt trang chính thức của ngân hàng, yêu cầu người dùng nhập số tài khoản, mật khẩu đăng nhập và mã OTP. Chỉ cần hoàn tất các bước đó, toàn bộ số tiền trong tài khoản sẽ lập tức bị chuyển sang ví của kẻ lừa đảo. Thứ hai, thông qua việc chia sẻ màn hình, các đối tượng có thể quan sát toàn bộ thao tác trên điện thoại, thu thập thông tin nhạy cảm, thậm chí ghi lại hình ảnh để phục vụ cho những hành vi lừa đảo khác về sau.

Rất may, trong trường hợp chị T., sự nghi ngờ đã xuất hiện kịp thời. Chị từ chối chia sẻ màn hình, đồng thời không chuyển bất kỳ khoản tiền "xác minh" nào. Chỉ vài phút sau, các tài khoản liên lạc trước đó đồng loạt thu hồi tin nhắn, đổi tên hoặc biến mất - một động tác quen thuộc của những kẻ lừa đảo trên không gian mạng.

Tuy nhiên, không phải ai cũng may mắn như vậy. Trên các nhóm cho thuê nhà, không ít người chia sẻ đã chuyển vài trăm nghìn, vài triệu, thậm chí vài chục triệu đồng chỉ sau một cuộc gọi và vài bức ảnh chụp giao dịch. Có trường hợp bị lừa theo "hai tầng": Ban đầu tin vào bill chuyển tiền giả, sau đó tiếp tục sập bẫy đường link "xác minh", để rồi mất hoàn toàn quyền kiểm soát tài khoản ngân hàng trên điện thoại.

Điểm đáng chú ý là các đối tượng lừa đảo hiếm khi trực tiếp tấn công kỹ thuật để rút tiền. Thay vào đó, chúng khiến nạn nhân tự tay chuyển hoặc tự nguyện cung cấp mã OTP - một hình thức "chiếm đoạt thông qua lòng tin" tinh vi và rất khó truy vết trong thực tế.

Dựng "lá chắn" cho mình giữa ma trận số

Chiêu trò không mới, nhưng vì sao vẫn có nhiều người sập bẫy? Câu trả lời nằm ở chính tâm lý của những người cho thuê nhà. Sau thời gian dài căn hộ bỏ trống, mỗi cuộc gọi, tin nhắn hỏi thuê đều giống như một tia hy vọng. Áp lực trả lãi ngân hàng, chi phí bảo trì, sinh hoạt hằng tháng khiến không ít chủ nhà rơi vào trạng thái "đứng ngồi không yên". Khi nghe những lời hứa hẹn như "thuê lâu dài", "không mặc cả", "chuyển cọc ngay", sự cảnh giác rất dễ bị buông lỏng.

Ở chiều ngược lại, các đối tượng lừa đảo nắm bắt khá chính xác tâm lý này. Chúng sử dụng ngôn ngữ mang màu sắc chuyên nghiệp và đáng tin cậy, xưng danh "trợ lý sếp", "nhân viên công ty", "phụ trách chi nhánh", đồng thời liên tục nhắc đến gia đình, con nhỏ, cha mẹ già để tạo cảm giác thân tình. Vẻ lịch sự bề ngoài cùng nhịp độ thúc giục phải khiến nạn nhân rơi vào trạng thái vừa mừng vừa vội, khó giữ được sự tỉnh táo cần thiết.

Không ít người sau khi phát hiện bị lừa đã chọn cách im lặng, ngại trình báo vì cho rằng số tiền mất "không lớn". Chính sự im lặng ấy vô tình khiến việc điều tra, truy vết các đường dây lừa đảo gặp nhiều khó khăn, trong khi tội phạm ngày càng liều lĩnh và tinh vi hơn.

Điều đầu tiên cần ghi nhớ là: Người thực sự có nhu cầu thuê nhà để ở lâu dài sẽ không bao giờ chấp nhận mọi thứ chỉ qua vài bức ảnh và vài dòng tin nhắn. Khách sẽ yêu cầu xem nhà trực tiếp hoặc nhờ người thân đến xem, quan tâm đến khu vực xung quanh, hàng xóm, tiện ích, đồng thời hỏi kỹ về hợp đồng, thời gian thuê và trách nhiệm đôi bên. Ngược lại, "khách ảo" thường né tránh mọi đề nghị gặp mặt, luôn lái câu chuyện sang hướng "chuyển tiền trước", "xác minh giao dịch", "giữ chỗ hộ", hay "không cần xem nhà, chị cứ yên tâm".

Về phía chủ nhà, việc tự đặt ra những nguyên tắc an toàn là điều không thể bỏ qua: Chỉ nhận tiền đặt cọc sau khi đã gặp trực tiếp hoặc ít nhất là gọi video để xác thực thông tin; tuyệt đối không chia sẻ màn hình, không cung cấp mã OTP hay đọc mã xác thực cho bất kỳ ai; không bấm vào đường link lạ gửi qua tin nhắn, email hay mạng xã hội, dù đường link đó mang tên một tổ chức tài chính quen thuộc; đồng thời lưu giữ toàn bộ tin nhắn, số điện thoại, tài khoản, hình ảnh liên quan khi thấy dấu hiệu bất thường để kịp thời trình báo cơ quan chức năng.

Đặc biệt, nếu gặp tình huống "chuyển tiền từ nước ngoài bị treo, cần chủ nhà chuyển lại một khoản nhỏ để mở lệnh", có thể khẳng định chắc chắn đó là chiêu lừa. Ngân hàng không bao giờ yêu cầu khách hàng chuyển ngược tiền để "giải phóng giao dịch quốc tế" thông qua bên thứ ba.

Cho thuê nhà trong thời công nghệ số mang lại nhiều tiện ích: Chỉ một bài đăng có thể tiếp cận hàng chục, thậm chí hàng trăm người. Nhưng chính "cánh cửa mở rộng" ấy cũng tạo điều kiện cho kẻ xấu len lỏi. Không ai có thể thay thế sự tỉnh táo của người trong cuộc. Những nguyên tắc tưởng chừng đơn giản - không chuyển tiền khi chưa gặp mặt, không chia sẻ mật khẩu, không tin vào ảnh giao dịch một chiều - lại chính là lá chắn hiệu quả nhất.

Giữa vô vàn tin nhắn trong hộp thư, mỗi người buộc phải học cách phân biệt đâu là khách hàng "chính hiệu", đâu là kẻ xấu đang giăng bẫy. Ranh giới đôi khi chỉ nằm ở một chi tiết nhỏ: Dám nói "không" đúng lúc!■

CHỨC NĂNG ĐIỀU TIẾT CỦA VĂN HÓA TRONG SỰ VẬN ĐỘNG VÀ PHÁT TRIỂN XÃ HỘI HIỆN ĐẠI

Bài 8:

Những nhân tố tạo thành chức năng điều tiết của văn hóa

● GS.TS ĐINH XUÂN DŨNG

Từ cơ sở khoa học, lý luận về văn hóa và tìm trong thực tiễn lịch sử văn hóa, chúng ta đã từng bước làm rõ những nội dung quan trọng để xác định chức năng điều tiết của văn hóa. Có thể khái quát một số điểm nổi bật sau:

Điều tiết xã hội bằng sức mạnh tự điều chỉnh của văn hóa

Dùng văn hóa để điều tiết con người (về mặt nhân cách) và xã hội (về sự vận động và phát triển của nó) là một thực tế khách quan nằm trong đặc trưng bản chất của văn hóa và đã được vận dụng, sử dụng và phát huy trong thực tiễn lịch sử. Điều đó có nghĩa là, chức năng điều tiết không nằm ngoài hay đứng trên văn hóa, không phải là sự gán ghép chủ quan hay áp đặt từ bên ngoài. Cùng với các chức năng quen thuộc được thừa nhận và đào sâu nghiên cứu, như chức năng nhận thức, giáo dục, thẩm mỹ, giao tiếp, giải trí..., chức năng điều tiết hợp thành với các chức năng trên, tạo nên vai trò, *sức mạnh tổng hợp* của văn hóa; có nghĩa là không có sự tách rời riêng lẻ từng chức năng mà tất cả tạo thành tính *đa chức năng của văn hóa đồng tác động vào con người và xã hội*.

Việc làm rõ thêm chức năng điều tiết giúp chúng ta nhìn nhận toàn diện, bao trùm, đa chiều hơn vị trí, vai trò của văn hóa trong đời sống xã hội. Xác định 5 nhiệm vụ lớn về xây dựng văn hóa của Chủ tịch Hồ Chí Minh như đã phân tích ở phần trước thể hiện rất rõ sự thấu hiểu sâu rộng của Người về sức mạnh tổng hợp của văn hóa.

V.I. Lênin từng cho rằng, toàn bộ quan điểm của chúng ta về chủ nghĩa xã hội đã thay đổi trên căn bản vì trọng tâm ấy (đấu tranh chính trị, giành chính quyền...) đã chuyển sang công tác hòa bình tổ chức "văn hóa" (xem V.I. Lênin: *Toàn tập, Sđd,* t.45, tr.428). Điều này đã thể hiện sâu sắc tầm nhìn mới đáng kinh ngạc của Lênin về văn hóa sau khi Cách mạng Tháng Mười thành công. Rất tiếc rằng, nhiều năm sau, Liên Xô (trước đây) đã không có tầm nhìn để quán triệt và thực hiện nhất quán tư tưởng lớn lao ấy.

Chỉ có thể xây dựng, nuôi dưỡng, bảo vệ và phát triển các *giá trị và chuẩn mực văn hóa* mới tạo nên bản thân chức năng điều tiết của văn hóa, hay nói một cách khác, văn hóa điều tiết xã hội bằng và thông qua các giá trị và chuẩn mực. Khi xã hội có dấu hiệu loạn giá trị và lệch chuẩn thì chức năng điều tiết sẽ kém hiệu quả hoặc thậm chí bị "nhờn hóa". Các giá trị và chuẩn mực văn hóa là điểm tựa để chúng ta sử dụng và phát huy vai trò điều tiết xã hội của văn hóa, đồng thời tạo nên hệ điều tiết.

Xin chữ ngày xuân - nét đẹp văn hóa truyền thống hiếu học của dân tộc Việt Nam
Ảnh: INTERNET

Mục tiêu quan trọng của điều tiết là tạo cho sự phát triển (con người và tất cả các lĩnh vực của đời sống) *hài hòa, cân đối*, toàn diện và phù hợp với quy luật khách quan của lịch sử. Sự vận động, chuyển động tự nhiên, tất nhiên và không ngừng của con người và xã hội là hết sức phức tạp, tự phát, đa chiều, khó đoán định, trộn lẫn tốt và xấu, tiến bộ và lạc hậu, mới và cũ... Sự điều tiết với sức mạnh chi phối của các giá trị và chuẩn mực văn hóa chân chính, tiến bộ, nhân văn sẽ góp phần trực tiếp điều chỉnh sự vận động đó theo một định hướng đúng đắn, tạo ra sự phát triển hài hòa, cân đối.

Nội dung của chức năng điều tiết bao giờ cũng chứa đựng *năng lực đấu tranh giữa cái văn hóa và cái phản văn hóa*, đặc trưng của cuộc đấu tranh này không bao giờ bằng vũ lực, sự áp đặt hay mệnh lệnh, mà luôn thông qua năng lực *tự kiềm chế, tự điều tiết, thanh lọc* và *năng lực chọn lọc* sáng suốt và nhân văn. Do đó, phương pháp quan trọng nhất để thực hiện chức năng điều tiết là biết chọn lọc và tiết chế, tự kiểm soát đối với bản thân và đối với tất cả các lĩnh vực của đời sống, trong đó đặc biệt cần đến năng lực, bản lĩnh, phẩm chất của người lãnh đạo, quản lý đối với chính họ và đối với lĩnh vực mà họ phụ trách.

Để thực hiện và phát huy vai trò điều tiết phát triển xã hội, điều đặc biệt quan trọng là cần kiên trì, sáng tạo, khoa học, làm cho văn hóa thẩm thấu sâu sắc vào toàn bộ đời sống con người và xã hội, điều mà các văn kiện của Đảng đã khẳng định nhiều lần, song trong thực tiễn, chúng ta chưa làm được như mong muốn: "Làm cho văn hóa thấm sâu vào toàn bộ đời sống và hoạt động xã hội, vào từng người, từng gia đình, từng tập thể và cộng đồng, từng địa bàn dân cư, vào mọi lĩnh vực sinh hoạt và quan hệ con người" (Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng toàn tập, Sđd,* t.57, tr.303).

Những nhận thức cơ bản trên đây về chức năng điều tiết của văn hóa sẽ giúp chúng ta tìm hiểu và lý giải mối quan hệ của nó với đời sống xã hội nói chung và với một số lĩnh vực chính của xã hội nói riêng.

Vai trò và quan hệ giữa chức năng điều tiết của văn hóa với một số lĩnh vực của đời sống xã hội

Khi nói đến văn hóa thấm sâu toàn bộ đời sống xã hội có nghĩa là những giá trị và chuẩn mực văn hóa đã trở thành nhu cầu tự thân, bên trong, thành "bản năng thứ hai" trong xã hội và con người. Tất cả đều được "quy chiếu" từ chuẩn mực văn hóa giúp xã hội phát triển hài hòa, cân đối, giúp con người sống theo các giá trị chân, thiện, mỹ; xử lý biện chứng các mối quan hệ, từ vĩ mô đến vi mô, với thiên nhiên, xã hội, cộng đồng và với chính mình. Vai trò điều tiết góp phần vào xử lý các quan hệ lớn, quan trọng của sự phát triển xã hội nói chung mà không chỉ dừng lại ở việc điều tiết đối với các lĩnh vực cụ thể hay đối với các cá nhân cụ thể.

Khi nói các quan hệ lớn của sự phát triển có nghĩa là không chỉ nói đến từng lĩnh vực cụ thể, như chính trị, kinh tế, xã hội, ngoại giao, quốc phòng... mà nhằm nhấn mạnh các quan hệ giữa các lĩnh vực đó. Vậy chức năng điều tiết, ở phạm vi rộng lớn này, có vai trò đặc biệt quan trọng, vì nó chi phối sự vận động đúng hướng để tạo cho sự phát triển về chất lượng, nếu không sự vận động đó sẽ *chệch hướng*, có khả năng dẫn tới sự *phản phát triển*.

Chúng ta lấy minh chứng từ Văn kiện Đại hội XIII của Đảng. Văn kiện này không trực tiếp đề cập đến chức năng điều tiết, song tư tưởng xuyên suốt khi luận bàn về sự phát triển và về văn hóa là sự vận dụng tính ưu việt của sức mạnh điều tiết của văn hóa, đặc biệt văn hóa lãnh đạo và văn hóa quản lý. Sự điều tiết đó trước hết sẽ tạo ra tính *hài hòa* trong các quan hệ vĩ mô của đất nước. Văn kiện Đại hội đã xác định 10 mối quan hệ lớn "phản ánh các quy luật mang tính biện chứng, những vấn đề lý luận cốt lõi về đường lối đổi mới của Đảng ta" và "cần tiếp tục nắm vững và xử lý tốt... Tuyệt đối không được cực đoan, phiến diện" (xem Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Sđd,* t.I, tr.39).

Khi yêu cầu "xử lý tốt", không được cực đoan, phiến diện chính là nói đến đòi hỏi ở mức độ cao bản lĩnh, trình độ, năng lực, sự nhạy cảm và tỉnh táo văn hóa của các cấp lãnh đạo, quản lý, người thực hiện xử lý, vì vậy, hoàn toàn không nên hiểu chỉ là phương pháp hay thủ thuật xử lý (điều đã từng xảy ra trong thực tiễn). Nếu nhìn ở bình diện trên, yêu cầu xử lý đúng chính là nhấn mạnh đến vai trò điều tiết sự phát triển của văn hóa. Tất cả 10 mối quan hệ lớn đều được diễn đạt bằng hai vế, hai phạm trù cần có quan hệ biện chứng, nếu chỉ nhấn mạnh một trong hai phạm trù đó sẽ không thể tránh khỏi dẫn tới sự chệch hướng và có thể sự phản phát triển. Các quan hệ đó cũng không đơn thuần dùng lập trường, quan điểm chính trị để có thể xử lý được, mà trong chiều sâu của nó là *các giá trị văn hóa rất cơ bản* cần có cho người xử lý, đó là năng lực, bản lĩnh, trình độ, lương tâm và sự tỉnh táo, là năng lực kiểm soát và lựa chọn.

Chúng ta nhận thấy rất rõ nội dung trên khi phân tích 10 quan hệ lớn đó: "Giữa ổn định, đổi mới và phát triển; giữa đổi mới kinh tế và đổi mới chính trị; giữa tuân theo các quy luật thị trường và bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa; giữa phát triển lực lượng sản xuất và xây dựng, hoàn thiện từng bước quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa; giữa nhà nước, thị trường và xã hội; giữa tăng trưởng kinh tế và phát triển văn hóa, thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội, bảo vệ môi trường; giữa xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa; giữa độc lập, tự chủ và hội nhập quốc tế; giữa Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý và nhân dân làm chủ... giữa thực hành dân chủ và tăng cường pháp chế, bảo đảm kỷ cương xã hội" (Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Sđd,* t.I, tr.39).

Chúng ta thấy rõ, sự thẩm thấu các giá trị văn hóa trong nhân cách người xử lý và năng lực, trình độ văn hóa là nhân tố cực kỳ quan trọng để xử lý tốt, có hiệu quả cao các quan hệ trên. Phải chăng, đó là bản chất của sự điều tiết phát triển xã hội? Chúng ta dừng lại phân tích một mối quan hệ lớn, mới được bổ sung tại Đại hội XIII của Đảng là quan hệ giữa thực hành dân chủ và tăng cường pháp chế, bảo đảm kỷ cương xã hội. Xử lý biện chứng bằng năng lực điều tiết của văn hóa mối quan hệ này sẽ tạo sự ổn định và phát triển; ngược lại, sẽ dẫn tới hoặc là độc tài, mất dân chủ, hoặc là rối loạn xã hội do kỷ cương, phép nước bị xem nhẹ. Vai trò điều tiết của văn hóa ở đây trở thành nhân tố có ý nghĩa quyết định dẫn tới một trong hai xu hướng trên, đặc biệt trong tình hình mấy năm gần đây, những biểu hiện "nhờn luật" và dân chủ hình thức đều đang có dấu hiệu gia tăng đáng lo ngại. Sử dụng, phát huy pháp luật, pháp chế là cần thiết, nhưng trong quan hệ có yêu cầu văn hóa này, cần nhìn nhận sâu hơn, không thể chỉ dừng lại ở pháp luật, mệnh lệnh. Quan hệ này không phải chỉ là vấn đề ứng xử thông thường mà đang trở thành vấn đề đặt ra gay gắt cả trên hai phương diện chính trị - văn hóa, pháp chế - đạo đức, có nghĩa là phải đồng thời xử lý và giải quyết trên hai bình diện chính trị và văn hóa, trong đó chuẩn mực văn hóa, đặc biệt là *văn hóa chính trị* và *văn hóa đạo đức* phải trở thành hệ điều tiết tạo nên sự hài hòa của quan hệ trên trong đời sống xã hội, của cả cộng đồng và từng cá nhân, của Nhà nước và công dân. Tạo cho được *tính hài hòa* của quan hệ trên sẽ giúp cho con người biết làm gì cho mình có văn hóa hơn, gạt bỏ những cái thiếu văn hóa, phá rối kỷ cương, phép nước, đồng thời đòi hỏi Nhà nước, chính quyền phải thực hành dân chủ thực sự đối với quyền làm chủ chính đáng của người dân.

(Còn tiếp)

Hành trình tiếp nối của cựu á quân ASIAD Phạm Hồng Thắm

Bài, ảnh: THU SÂM (từ Bangkok, Thái Lan)

SEA Games 33 không chỉ ghi dấu những cuộc tranh tài đỉnh cao, mà còn mở ra những cuộc trở về giàu cảm xúc. Với Phạm Hồng Thắm, đó là hành trình trở lại Bangkok (Thái Lan) - nơi từng chứng kiến những giây phút thi đấu căng thẳng và đỉnh cao sự nghiệp của chị tại Asian Games 1998. Từ vị trí của một cựu vận động viên từng chạm tới đỉnh cao châu lục, nay trở lại với vai trò người truyền lửa, hành trình ấy mang theo nhiều hơn những ký ức của quá khứ.

Ký ức ngọt ngào

Với nhà á quân Karate tại Asian Games 1998 Phạm Hồng Thắm, sự trở lại Bangkok lần này mang đến nhiều cảm xúc đặc biệt. Đó là khi chị trở lại nơi từng chứng kiến những giây phút thi đấu căng thẳng, để rồi thăng hoa và tỏa sáng tại xứ sở chùa Vàng. "Nghĩ lại những khoảnh khắc ấy, cho tới giờ tôi vẫn nao nao xúc động. Khi đó, tôi đã thi đấu 4 trận cá nhân để rồi mang về tấm huy chương bạc quý giá cho Đoàn Thể thao Việt Nam", chị chia sẻ.

Trong sự nghiệp thi đấu của mình, Phạm Hồng Thắm còn giành thêm một tấm huy chương đồng tại đấu trường thế giới, góp phần khẳng định vị thế của Karate Việt Nam trên bản đồ thể thao quốc tế. Từng là võ sĩ hàng đầu ở đấu trường khu vực rồi vươn lên tầm châu Á và thế giới, từng trải qua nhiều thời khắc đáng nhớ trong sự nghiệp, nhưng khi quay trở lại Thái Lan, ký ức lại ùa về. Ngay từ lễ thượng cờ SEA Games 33, cảm xúc dâng lên khiến nhà cựu á quân Asian Games không giấu được sự xúc động.

Cựu á quân ASIAD Phạm Hồng Thắm và các học trò

"Trong khoảnh khắc lá cờ Tổ quốc được kéo lên vị trí cao nhất, tôi lại nhớ tới quãng thời gian còn là vận động viên, cũng được đứng chào cờ với niềm tự hào về đất nước như bây giờ. Điều tôi mong muốn là các vận động viên hôm nay sẽ tiếp nối truyền thống của các thế hệ đi trước, trong đó có những huấn luyện viên, vận động viên của thể thao Công an nhân dân, để viết tiếp niềm tự hào Việt Nam trên bản đồ thể thao đỉnh cao", Hồng Thắm bày tỏ.

Trưởng thành từ một vận động viên, sau đó trở thành huấn luyện viên và hiện đảm nhiệm cương vị Phó Giám đốc Trung tâm huấn luyện và thi đấu thể thao Công an nhân dân, Phạm Hồng Thắm đã góp phần phát hiện, đào tạo nhiều thế hệ vận động viên. Trong số đó có hai nhà vô địch SEA Games 33 là Nguyễn Ngọc Trâm và Khuất Hải Nam.

Tự tay tuyển chọn các vận động viên từ khi còn nhỏ tuổi, chứng kiến quá trình trưởng thành đầy nỗ lực của các học trò, khi theo dõi khoảnh khắc họ thi đấu và tỏa sáng tại SEA Games 33, cựu võ sĩ Phạm Hồng Thắm không giấu được niềm xúc động và tự hào. "Khi chứng kiến các VĐV thi đấu tại SEA Games, tim tôi như muốn nhảy ra khỏi lồng ngực vì quá hồi hộp. Điều đáng mừng là các bạn đã thi đấu đúng với những gì chúng tôi kỳ vọng", chị nói.

Từng 4 lần phải phẫu thuật vì chấn thương, trải qua quá trình tập luyện đầy gian nan trong giai đoạn đất nước còn nhiều khó khăn, với nhà cựu á quân Asian Games, những thử thách ấy chính là nền tảng của bản lĩnh. "Không có những ngày tháng gian khó đó thì đã không có tôi của hôm nay. Vì thế, tôi mong các học trò cũng sẽ nỗ lực tập luyện, vượt qua chính mình để mang vinh quang về cho Tổ quốc, cho thể thao Công an nhân dân", thượng tá Phạm Hồng Thắm chia sẻ.

Và hành trình tiếp nối của thế hệ mới

Lần đầu tiên tham dự SEA Games, Khuất Hải Nam không tránh khỏi những lo lắng ban đầu. Tuy nhiên, sự động viên của các thầy cô, đồng đội, cùng sự cổ vũ của cô Thắm trên khán đài đã giúp Hải Nam thi đấu tự tin, vượt qua các đối thủ để giành huy chương vàng hạng cân -67kg một cách thuyết phục.

Năm 13 tuổi, Hải Nam được huấn luyện viên Phạm Hồng Thắm tuyển chọn sau một đợt tuyển quân tại Câu lạc bộ Thạch Thất (Hà Nội). Khi ấy, Nam nhỏ con, nước da sạm nắng, nhưng ở cậu bé ấy, huấn luyện viên Phạm Hồng Thắm nhận ra tố chất đặc biệt cùng sự quyết tâm thể hiện rõ trong ánh mắt. Nam được đưa về đội Karate Công an nhân dân, được các huấn luyện viên Phạm Hồng Thắm và Phạm Hồng Hà trực tiếp dìu dắt.

Sau 11 năm tập huấn tại Trung tâm Thể thao Bộ Công an, Hải Nam đã giành huy chương vàng tại đấu trường lớn nhất khu vực. "Nam có kỹ thuật tốt, thi đấu hiệu quả, nhưng ở một số thời điểm then chốt vẫn cần thêm sự vững vàng về tâm lý. Thành công đến muộn, song việc giành huy chương vàng SEA Games ngay lần đầu tham dự là kết quả rất đáng ghi nhận và sẽ tạo tiền đề để em tiếp tục tiến xa hơn", Phó Giám đốc Trung tâm Thể thao Công an nhân dân nhận định.

Nhà vô địch kata nội dung quyền đồng đội nữ Nguyễn Ngọc Trâm nhớ lại quãng thời gian đầu gắn bó với cô Thắm. "Khi 10 tuổi, tôi được cô Thắm tuyển chọn. Khi đó, tôi rất ngưỡng mộ cô vì được nghe kể rằng cô từng là nhà á quân Asian Games, một vận động viên nổi tiếng của Karate Việt Nam", Trâm chia sẻ.

Ngọc Trâm cũng không quên nhắc tới những chấn thương nghiêm trọng mà cô Thắm từng trải qua trong sự nghiệp, những ca phẫu thuật liên tiếp, hay quãng thời gian vừa tập luyện chuẩn bị cho SEA Games 2001 trong khi con nhỏ mới vài tháng tuổi. "Cô Thắm là tấm gương về ý chí, nghị lực và sự bền bỉ để chúng tôi noi theo. Nếu không có cô Thắm và môi trường đào tạo của thể thao Công an nhân dân, sẽ không có chúng tôi của ngày hôm nay", Ngọc Trâm nói.

Nhờ sự dìu dắt của huấn luyện viên Phạm Hồng Thắm, cùng sự hỗ trợ của các huấn luyện viên tại lò đào tạo Công an nhân dân như nữ võ sĩ kỳ cựu Phạm Hồng Hà và đội tuyển quốc gia, Nguyễn Ngọc Trâm đã trưởng thành từ một cô bé từng khóc đến mất ngủ vì trẹo chân trong buổi tập đầu tiên, để rồi trở thành nhà vô địch SEA Games ba lần liên tiếp và nhà vô địch Asian Games 2023. "Cô Thắm dạy chúng tôi thắng không kiêu, bại không nản. Vì thế, chúng tôi sẽ tiếp tục nỗ lực thi đấu, đóng góp nhiều hơn cho thể thao Việt Nam và thể thao Công an nhân dân", Ngọc Trâm bày tỏ.

Trong cuộc đời huấn luyện viên, cựu á quân ASIAD Phạm Hồng Thắm còn có một học trò xuất sắc nữa là nhà vô địch SEA Games năm 2017 Nguyễn Văn Hải. Hiện nhà vô địch SEA Games 2017 đã thành danh và là trung úy, công tác tại Trung tâm huấn luyện và thi đấu thể thao Công an nhân dân.

Không chỉ là câu chuyện của những tấm huy chương, hành trình của Phạm Hồng Thắm và các học trò còn cho thấy sự tiếp nối bền bỉ giữa các thế hệ vận động viên. Từ những ký ức của quá khứ đến thành công của hiện tại, đó là sự chuyển tiếp lặng lẽ nhưng bền bỉ, góp phần làm nên chiều sâu cho thể thao Việt Nam hôm nay và mai sau. ■

Thái Lan gửi thư xin lỗi Việt Nam

Ban tổ chức Thể thao Thái Lan (Thailand Sports Organizing Committee - THASOC) đã có thư chính thức gửi Chủ tịch Ủy ban Olympic Việt Nam, bày tỏ lời xin lỗi về những sai sót xảy ra trong quá trình tổ chức và truyền hình một số nội dung tại Đại hội Thể thao Đông Nam Á lần thứ 33 (SEA Games 33).

Trong thư do Tiến sĩ Gongsak Yodmani, Thống đốc Cơ quan Thể thao Thái Lan, Tổng Thư ký THASOC ký, Ban tổ chức nước chủ nhà thừa nhận và làm rõ hai sai sót đáng tiếc đã xảy ra, đồng thời khẳng định tinh thần cầu thị, trách nhiệm và cam kết không để tái diễn những sự việc tương tự.

Cụ thể, THASOC thừa nhận việc thể hiện không chính xác bản đồ lãnh thổ Việt Nam trong tiết mục biểu diễn thứ ba mang tên "We Are One - Connected by the SEA" tại Lễ Khai mạc SEA Games 33, diễn ra tối 9.12 tại sân vận động Quốc gia Rajamangala. Theo đó, bản đồ Việt Nam trong tiết mục biểu diễn đã không thể hiện quần đảo Hoàng Sa, quần đảo Trường Sa và đảo Phú Quốc. Ban tổ chức SEA Games 33 nhìn nhận đây là vấn đề đặc biệt nhạy cảm, liên quan trực tiếp đến chủ quyền quốc gia và toàn vẹn lãnh thổ và đã gây sự không thoải mái cho phía Việt Nam.

Bên cạnh đó, THASOC cũng xin lỗi về sự cố kỹ thuật trong quá trình truyền hình trực tiếp môn bóng rổ 3x3, khi tổ kỹ thuật đã hiển thị nhầm quốc kỳ của các đội tuyển tham gia thi đấu, liên quan đến Malaysia, Lào, Philippines và Việt Nam, gây quan ngại và bức xúc cho các quốc gia dự Đại hội.

Trong thư, THASOC khẳng định không xem nhẹ các sai sót nêu trên và sẽ phối hợp chặt chẽ với các bên liên quan để khắc phục, đồng thời tăng cường rà soát, kiểm soát kỹ thuật nhằm ngăn chặn nguy cơ tái diễn những sự việc tương tự trong thời gian tới.

VÂN SA

ĐỘI TUYỂN BÓNG ĐÁ NỮ VÀO CHUNG KẾT:

Vượt khó để khẳng định đẳng cấp

● **BẢO ANH**

Trong một buổi chiều giàu cảm xúc trên sân TSNU Chonburi (Chonburi, Thái Lan), đội tuyển bóng đá nữ Việt Nam đã một lần nữa vượt khó để khẳng định đẳng cấp và bản lĩnh của ứng cử viên vô địch, khi giành chiến thắng thuyết phục 5-0 trước đội tuyển nữ Indonesia ở trận bán kết SEA Games 33, qua đó hiên ngang tiến vào trận chung kết thứ năm liên tiếp tại đấu trường khu vực.

Bản lĩnh của một đội bóng lớn đã lên tiếng đúng lúc giúp đội tuyển nữ Việt Nam vượt khó để có được chiến thắng

Bản lĩnh lên tiếng đúng lúc

Trước một đối thủ đang có nhiều bước tiến mạnh mẽ, sở hữu không ít cầu thủ nhập tịch chất lượng, các cô gái Việt Nam vẫn cho thấy vì sao họ là thế lực thống trị của bóng đá nữ Đông Nam Á trong hơn một thập kỷ qua.

Bước vào trận bán kết, đội tuyển nữ Việt Nam chịu không ít áp lực. Indonesia không còn là đối thủ dễ bị khuất phục như trước. Việc đầu tư mạnh mẽ, đặc biệt là chính sách nhập tịch, giúp đội bóng "xứ Vạn đảo" sở hữu nền tảng thể lực sung mãn, lối chơi hiện đại và tinh thần thi đấu rất quyết liệt. Ngay từ những phút đầu, Indonesia đã chủ động đá thấp, tổ chức phòng ngự chặt chẽ và không ngần ngại va chạm, nhằm hạn chế sức sáng tạo của các cầu thủ Việt Nam.

Tuy nhiên, trong những thời khắc khó khăn, bản lĩnh của một đội bóng lớn đã lên tiếng đúng lúc. Đội tuyển nữ Việt Nam không vội vàng, không cuốn theo lối chơi giàu thể lực của đối phương mà kiên nhẫn triển khai thế trận, kiểm soát bóng chắc chắn và chờ đợi cơ hội. Sự gắn kết giữa các tuyến, khả năng điều tiết nhịp độ trận đấu cùng kinh nghiệm dày dạn chinh chiến ở những giải đấu lớn đã giúp "Những cô gái kim cương" giải tỏa áp lực.

Bàn thắng mở tỉ số của Bích Thùy ở phút 29 dù đến từ chấm đá phạt 11m, nhưng đó là hệ quả tất yếu sau quãng thời gian ép sân bền bỉ. Bàn thắng này không chỉ mang ý nghĩa về mặt tỉ số, mà còn giải tỏa tâm lý, giúp các học trò của HLV Mai Đức Chung thi đấu thanh thoát và tự tin hơn.

Ngay đầu hiệp 2, bàn thắng của Hải Yến từ sai lầm của thủ môn Indonesia đã mang đến sự an tâm rất lớn, chính thức an bài thế trận. Do vậy mà việc các chân sút của đội tuyển nữ Việt Nam như Hải Yến, Bích Thùy hay Huỳnh Như liên tục ghi bàn ở nửa cuối trận cũng không có gì quá bất ngờ.

Điều đáng ghi nhận là dù Indonesia thi đấu đầy nỗ lực, không bỏ cuộc đến những phút cuối cùng, song cũng không thể làm được gì trước hàng phòng ngự được tổ chức tốt của đội tuyển nữ Việt Nam. Sự tập trung, kỷ luật và tinh thần chiến đấu đến cùng đã giúp các cô gái Việt Nam bảo toàn lợi thế, khép lại trận bán kết bằng một chiến thắng xứng đáng.

Hướng đến trận chung kết

Trong một trận đấu chứa đựng nhiều áp lực, thách thức và cả những thời điểm khó khăn nhưng "Những cô gái kim cương" đã vượt lên tất cả để một lần nữa chứng minh bản lĩnh, đẳng cấp và tinh thần của nhà vô địch. Khi đối thủ chủ động chơi thấp, dựng "xe buýt hai tầng", đội tuyển nữ Việt Nam vẫn giữ được sự tỉnh táo, kỷ luật và quyết đoán trong những thời khắc then chốt. Đó là phẩm chất của một đội bóng lớn, biết cách chiến thắng ngay cả khi không có thế trận dễ dàng.

Chiến thắng trước Indonesia không chỉ đưa đội tuyển nữ Việt Nam vào chung kết SEA Games 33, mà còn là lời khẳng định mạnh mẽ cho vị thế số một khu vực. Trong bối cảnh nhiều đội bóng Đông Nam Á đang đầu tư mạnh, thu hẹp khoảng cách bằng nguồn lực ngoại và các cầu thủ nhập tịch, việc đội tuyển nữ Việt Nam vẫn giữ được bản sắc, sức mạnh tập thể và tinh thần chiến thắng là điều vô cùng đáng trân trọng.

Phía trước, trận chung kết đang chờ đợi. Dù đối thủ là ai, áp lực chắc chắn sẽ rất lớn, bởi mục tiêu của đội tuyển nữ Việt Nam không gì khác ngoài chiến thắng. Các cô gái Việt Nam hiểu rằng, để tiếp tục giữ vững vị thế và đáp lại niềm tin yêu của người hâm mộ, họ phải chiến đấu bằng tất cả ý chí, khát vọng và tinh thần cống hiến cao nhất.

Một tấm HCV nữa không chỉ mang ý nghĩa danh hiệu, mà còn là cột mốc lịch sử - lần thứ chín trong lịch sử và lần thứ năm liên tiếp bước lên đỉnh cao SEA Games. Đó là thách thức không nhỏ, nhưng cũng là động lực để các cô gái Việt Nam tiếp tục chiến đấu, tiếp tục cống hiến. Với những gì đã thể hiện từ đầu giải, người hâm mộ hoàn toàn có quyền tin tưởng rằng đội tuyển nữ Việt Nam sẽ bước vào trận chung kết với tinh thần quyết tâm cao nhất, sẵn sàng chiến đấu vì màu cờ sắc áo và vì niềm tự hào của bóng đá nữ Việt Nam để bảo vệ "ngôi hậu", đồng thời khẳng định vị thế không thể thay thế của mình tại đấu trường SEA Games. ■

Giải mã hiện tượng Philippines

15h30 hôm nay ngày 15.12, U22 Việt Nam bước vào trận bán kết gặp U22 Philippines với tâm thế của một ứng viên vô địch, nhưng không được phép mang theo bất kỳ sự chủ quan nào. Đối thủ mà thầy trò HLV Kim Sang-sik chạm trán lần này không còn là hình ảnh mờ nhạt quen thuộc của bóng đá Philippines trong quá khứ, mà là một tập thể đang lột xác mạnh mẽ, giàu thể lực, kỷ luật và đầy khát vọng.

Thành công ở vòng bảng giúp U22 Việt Nam tránh được kịch bản sớm đối đầu với chủ nhà U22 Thái Lan. Tuy nhiên, phần thưởng ấy đồng thời đưa họ đến một thử thách không hề dễ chịu đó là U22 Philippines, đội bóng gây bất ngờ lớn nhất tại SEA Games 33 tính đến thời điểm này.

Cách đây chưa đầy nửa năm, U23 Việt Nam từng chạm trán U23 Philippines ở bán kết giải U23 Đông Nam Á. Khi đó, các học trò của HLV Kim Sang-sik kiểm soát thế trận, tạo ra số cơ hội vượt trội nhưng vẫn phải trải qua 90 phút đầy căng thẳng. Bàn thua từ một tình huống chống bóng bổng thiếu tập trung đã buộc U22 Việt Nam phải ngược dòng, trước khi giành chiến thắng nhờ hai pha đánh đầu đẳng cấp của Đình Bắc và Xuân Bắc. Trận đấu ấy là lời cảnh báo rõ ràng, chỉ một khoảnh khắc lơi lỏng cũng đủ để trả giá.

Ở lần tái đấu này, U22 Philippines thậm chí còn cho thấy sự tiến bộ vượt bậc. Tại vòng bảng, đoàn quân của HLV Garrath McPherson lần lượt vượt qua U22 Myanmar và đặc biệt là đánh bại ứng viên vô địch U22 Indonesia với cùng tỉ số 1-0. Hai chiến thắng, hai trận giữ sạch lưới và ngôi đầu bảng C là minh chứng thuyết phục cho sự trưởng thành của bóng đá trẻ Philippines.

Điểm đáng chú ý nhất của U22 Philippines nằm ở cấu trúc nhân sự. Đội hình của họ sở hữu tới 13 cầu thủ mang gốc gác châu Âu và châu Mỹ, trưởng thành từ các lò đào tạo ở Bỉ, Đức, Tây Ban Nha hoặc môi trường bóng đá học đường Mỹ. Những cái tên như Sandro Reyes, Dylan Demunyck, Javier Mariona hay Santiago Rublico không chỉ có nền tảng thể lực vượt trội, mà còn sớm được cọ xát ở cấp độ đội tuyển quốc gia.

Sự kết hợp giữa kỹ thuật mang hơi hướng Latin và tính kỷ luật của bóng đá châu Âu giúp U22 Philippines trở nên đặc biệt nguy hiểm trong các tình huống chuyển trạng thái. Họ không cần kiểm soát bóng quá nhiều, nhưng luôn biết cách tận dụng sai lầm của đối phương để phản công nhanh, đồng thời sở hữu lợi thế rõ rệt ở những pha không chiến. Chính sự thực dụng ấy đã tạo nên bản sắc mới cho bóng đá Philippines ở cấp độ trẻ.

Bởi vậy, thử thách dành cho U22 Việt Nam không chỉ nằm ở việc áp đặt thế trận, mà còn là bài toán kiểm soát rủi ro. Khả năng phòng ngự bóng bổng, giữ cự ly đội hình và hạn chế những tình huống mất bóng ở khu vực giữa sân sẽ đóng vai trò then chốt. Đây cũng là điểm mà HLV Kim Sang-sik chắc chắn sẽ yêu cầu các học trò tập trung cao độ.

Về lực lượng, U22 Việt Nam có lợi thế lớn khi sở hữu đội hình mạnh nhất. HLV Kim Sang-sik đang có trong tay nhiều phương án giàu đột biến, với Đình Bắc là mũi nhọn quan trọng trên hàng công, bên cạnh những tiền vệ có khả năng cầm nhịp và phân phối bóng tốt như Thái Sơn hay Văn Khang. Sự xuất hiện của Viktor Lê mang đến thêm phương án tổ chức tấn công, giúp U22 Việt Nam linh hoạt hơn trong việc chuyển đổi lối chơi. Ở chiều ngược lại, U22 Philippines bước vào bán kết với lực lượng đầy đủ và tâm lý hưng phấn. Việc không chịu quá nhiều áp lực kỳ vọng có thể giúp họ chơi tự tin, sẵn sàng chờ đợi cơ hội từ những sai lầm của đối thủ.

Trong một trận bán kết, nơi ranh giới giữa thành công và thất bại đôi khi chỉ là một khoảnh khắc, U22 Việt Nam hiểu rằng chiến thắng không đến từ sự vội vàng. Kinh nghiệm, bản lĩnh và khả năng đọc trận đấu của HLV Kim Sang-sik sẽ là chìa khóa để giải mã hiện tượng Philippines.

KHẢI HƯNG

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, phường Ngọc Hà, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

Khơi dậy ý chí vươn lên thoát nghèo

BÍCH LOAN - NHƯ ĐỒNG

Xác định công tác giảm nghèo bền vững là nhiệm vụ chính trị trọng tâm, xuyên suốt, cấp ủy, chính quyền xã Nghĩa Hành, tỉnh Quảng Ngãi đã quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo triển khai đồng bộ các giải pháp như tạo sinh kế, hỗ trợ an sinh xã hội và nâng cao nhận thức cho người dân.

Từ chương trình xóa nhà tạm, nhà dột nát, gia đình bà Cao Thị Bốn đã sửa chữa lại ngôi nhà kiên cố, sạch sẽ

Ông Lâm Tấn Đôn (phải) đang thu hoạch bưởi

Trung tâm Cung ứng Dịch vụ công xã Nghĩa Hành trao bò giống sinh kế cho hộ nghèo

Lãnh đạo xã Nghĩa Hành trao quà cho người nghèo đang điều trị tại Trung tâm Y tế Nghĩa Hành

Với các giải pháp quyết liệt, đồng bộ và hiệu quả, xã Nghĩa Hành đạt được nhiều thành tựu trong công tác giảm nghèo. Tổng số hộ nghèo trên địa bàn xã Nghĩa Hành cuối năm 2024 là 150 hộ nghèo, tỷ lệ hộ nghèo 2,01%; trong năm 2025 giảm 45 hộ nghèo, tỷ lệ hộ nghèo cuối năm 2025 là 1,39% (với 105 hộ). Địa phương thực hiện cấp phát thẻ Bảo hiểm y tế cho các thành viên thuộc hộ nghèo, hộ cận nghèo phát sinh; hộ nông nghiệp có mức sống trung bình từ 60 tuổi trở lên đảm bảo đúng quy định.

Vươn lên của "người trong cuộc"

Chúng tôi tìm đến hộ gia đình bà Cao Thị Bốn (70 tuổi) ở thôn Hiệp Phổ Nam, xã Nghĩa Hành là một trong những hộ thoát nghèo trong năm 2025. Bà Bốn chia sẻ, gia đình nghèo khó, có con bị bệnh nên cái nghèo vẫn còn đeo bám. Vợ chồng bà ở trong ngôi nhà xuống cấp cũng chẳng dám ước có một ngày mình sẽ thoát được nghèo. Thế nhưng, nhờ sự quan tâm, tạo điều kiện, sự vận động của chính quyền địa phương, gia đình bà Bốn được hỗ trợ 30 triệu đồng để sửa chữa lại nhà. Tết năm nay, vợ chồng bà vui hơn khi đón Tết trong ngôi nhà còn thơm mùi sơn, mái lợp tole kiên cố và đã thoát khỏi hộ nghèo.

Hiện vợ chồng bà Bốn mưu sinh gắn bó nghề đan nong, tuy không phải là nghề đem lại thu nhập cao, thế nhưng đây lại là một nghề có giá trị văn hóa, giúp lưu giữ nét đẹp truyền thống. Nguyên liệu để tạo nên sản phẩm chính là những nan tre được lấy từ lũy tre làng. Tre sẽ được chặt theo từng khúc, sau đó đem về chẻ nhỏ và vót mỏng. Bà Bốn bộc bạch: "Tôi biết gia đình vẫn còn gặp nhiều khó khăn, nhưng xã hội còn rất nhiều gia đình nghèo hơn mình và rất cần sự hỗ trợ, giúp đỡ của Nhà nước".

Với bản tính siêng năng, không chấp nhận cuộc sống khó khăn, ông Lâm Tấn Đôn (61 tuổi) đã chịu khó học hỏi, chọn lựa những loại cây trồng có năng suất, thích nghi với thổ nhưỡng, khí hậu của địa phương để đưa vào sản xuất. Ông Đôn chia sẻ, năm 2018 ông bắt đầu trồng 145 gốc bưởi da xanh. Thay vì canh tác theo kiểu truyền thống, ông mạnh dạn áp dụng phương pháp hữu cơ để chăm sóc cây bưởi da xanh và đầu tư hệ thống tưới béc phun. Nhờ được chăm sóc tốt, dinh dưỡng đầy đủ, nên cây bưởi da xanh lớn nhanh, cành nhiều, tán rộng. Bưởi trái to, tròn đều, trọng lượng từ 1,5 kg - 3 kg/quả, được người tiêu dùng đánh giá rất cao về chất lượng, vỏ mỏng, múi mọng nước, đến vị ngọt thanh, không bị the hay đắng.

"Quá trình trồng, chăm sóc vườn cây ăn quả, gia đình tôi tích cực áp dụng tiến bộ khoa học kĩ thuật. Bưởi da xanh trồng khoảng 4 năm sẽ cho quả, từ năm thu hoạch thứ 2 trở đi cây cho quả ổn định. Nếu canh tác theo đúng kỹ thuật, cây sẽ cho năng suất rất cao", ông Đôn nói.

Ông Lâm Sỹ Hải, Bí thư chi bộ kiêm Trưởng thôn Phú Vinh Tây cho biết, ông Đôn là tấm gương sáng, điển hình trong phong trào "Nông dân sản xuất, kinh doanh giỏi" tại địa phương, được nhiều bà con nông dân tìm đến học hỏi, trao đổi kinh nghiệm trong sản xuất, phát triển kinh tế gia đình. Đây là mô hình tiêu biểu về phát triển kinh tế hộ gia đình ở địa phương. "Ngoài trồng bưởi, ông Đôn còn trồng cau, chôm chôm đem lại thu nhập ổn định cho gia đình. Không chỉ lao động, sản xuất giỏi, ông Đôn luôn đi đầu trong các phong trào của địa phương, sẵn sàng chia sẻ kiến thức, kinh nghiệm để bà con trong thôn vươn lên phát triển kinh tế, thoát nghèo", ông Hải cho biết thêm.

Nhiều giải pháp hỗ trợ hộ nghèo, cận nghèo

Hằng năm, xã Nghĩa Hành thực hiện rà soát, nắm bắt hoàn cảnh của từng hộ nghèo, cận nghèo. Trên cơ sở rà soát, xã giao chỉ tiêu giảm nghèo cho các thôn và phân công cán bộ, công chức cùng các tổ chức đoàn thể phụ trách từng thôn để giúp đỡ, hướng dẫn các hộ dân phát triển sản xuất, làm ăn hiệu quả, sớm vươn lên thoát nghèo.

Cùng với đó, xã cũng tranh thủ nguồn kinh phí từ Chương trình mục tiêu giảm nghèo bền vững của Nhà nước để hỗ trợ sinh kế cho các hộ nghèo. Bí thư Đảng ủy xã Nghĩa Hành Đinh Xuân Sâm chia sẻ, cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp, toàn diện, quyết liệt, đồng bộ và hiệu quả. Qua đó, công tác giảm nghèo đã đạt được nhiều thành tựu, khẳng định rõ vai trò của cấp ủy đảng các cấp trong công tác giảm nghèo bền vững.

"Để các chính sách đi vào đời sống và tác động đến từng hộ nghèo, Ban Thường vụ Đảng ủy xã đã quán triệt sâu rộng đến chính quyền, Mặt trận Tổ quốc, đoàn thể chính trị, cán bộ, đảng viên về mục tiêu, ý nghĩa của Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững. Từ đó, tạo chuyển biến về nhận thức, tinh thần trách nhiệm, chủ động, sáng tạo của từng ngành và mỗi cán bộ, đảng viên trong việc thực hiện hiệu quả các mục tiêu giảm nghèo ở địa phương", ông Sâm nhấn mạnh.

Hiện nay, trên địa bàn xã có 2 làng nghề đó là: Làng nghề sản xuất bánh tráng tại thôn Hiệp Phổ Trung; làng nghề chổi đót thôn Đại An Đông 1 tạo việc làm cho lao động địa phương và đang tiếp tục phát triển theo hướng nhân rộng mô hình nhằm tăng thu nhập cho các hộ dân trên địa bàn.

Trong năm 2025, trên địa bàn xã đã thực hiện xóa nhà tạm, nhà dột nát cho 45 hộ dân thuộc đối tượng hộ nghèo, người có công, hoàn thành chỉ tiêu về xóa nhà tạm, nhà dột nát đảm bảo theo kế hoạch tỉnh giao.■